

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı
Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti

Maliyyə hesabatları

31 dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Mündəricat

	Səhifə(lər)
Müstəqil auditorun hesabatı	1-2
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	3
Məcmu gəlir haqqında hesabat	4
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	5
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	6
Maliyyə hesabatlarına dair qeydlər	7 – 44

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin Səhmdarlarına

Maliyyə hesabatlarının auditi barədə hesabat

Rəy

Biz “**Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı**” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə mənfəət və ya zərər və sair məcmu gəlir, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan və maliyyə hesabatlarına qeydlərdən, o cümlədən əsas uçot siyasəti məlumatlarından ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Bizim rəyimizə görə, əlavə edilən maliyyə hesabatları bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından, Şirkətin 31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına (BMHS) uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Rəy üçün əsas

Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartlarına (BAS) uyğun aparmışıq. Həmin standartlara görə bizim məsuliyyətlərimiz hesabatımızın Maliyyə Hesabatlarının Auditi üzrə Auditorların Məsuliyyəti hissəsində təqdim edilir. Biz Mühəsiblər üçün Beynəlxalq Etik Standartlar Şurasının Peşəkar Mühəsiblərin Etika Məcəlləsinə (MBESS Məcəlləsi) (Beynəlxalq Müstəqillik Standartları daxil olmaqla) və Azərbaycan Respublikasında maliyyə hesabatlarının auditinə müvafiq olan etik tələblərə əsasən Şirkətdən müstəqillik və bu tələblər və MBESS Məcəlləsi üzrə digər etika məsuliyyətlərimizi yerinə yetirmişik. Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəhbərliyin və Maliyyə Hesabatları üçün İdarəetmə ilə əlaqəli şəxslərin vəzifələri

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının BMHS-a uyğun olaraq hazırlanmasına və ədalətli təqdim edilməsinə cavabdehdir və rəhbərliyin müəyyən etdiyi kimi daxili nəzarət, saxtakarlıq və ya səhv səbəbindən əhəmiyyətli təhriflərdən azad olan maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan yaradır.

Maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərliyin Şirkəti ləğv etmək və ya əməliyyatları dayandırmaq niyyəti olduğu və ya bunu etməkdən başqa heç bir real alternativ olmadığı hallar istisna olmaqla, rəhbərlik Şirkətin daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətinə davam etməsi qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, daim fəaliyyətdə olan müəssisə kimi fəaliyyətlə bağlı məsələlərin (bela məsələlər varsa) açıqlanmasına və mühasibat uçotunun daim fəaliyyətdə olan müəssisə konsepsiyasının istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İdarəetmə səlahiyyətləri daşıyan şəxslər Şirkətin maliyyə hesabatı prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyırlar.

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin
Səhmdarlarına (davamı)

Maliyyə hesabatlarının auditi barədə hesabat (davamı)

Maliyyə hesabatlarının auditi üzrə auditorların öhdəlikləri

Bizim məqsədimiz bütövlükdə maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya səhvlərdən dolayı əhəmiyyətli təhriflərin mövcud olmadığına təminat vermək və rəyimizi əks etdirən auditor hesabatı təqdim etməkdir. Kifayət qədər əminlik əminliyin yüksək dərəcəsini ifadə edir, lakin BAS-a uyğun olaraq aparılmış audit nəticəsində mövcud olan bütün təhriflərin üzə çıxarılmasına zəmanət vermir. Təhriflər fərqlilik və ya səhv nəticəsində əmələ gələ bilər və fərdi və ya məcmu halda götürülməklə hazırkı maliyyə hesabatlarının əsasında istifadəçilərin qəbul edəcəyi iqtisadi qərarlara təsir göstərmələrini ehtimal etməyə əsas olacağı halda əhəmiyyətli hesab olunur.

Beynəlxalq Audit Standartları əsasında aparılan audit yoxlamasının bir hissəsi kimi biz audit prosesində peşəkar mühakimə və peşəkar skeptisizm prinsipi tətbiq edirik. Biz həmçinin:

- Maliyyə hesabatlarında saxtalaşdırma və ya səhvlərdən irəli gələn ciddi təhrif risklərini aşkarlayır və təhlil edir, bu risklərə cavab verən audit prosedurları hazırlayır və icra edir və rəyimiz üçün əsas təşkil edəcək kafi və müvafiq dəlil toplayırıq. Saxtakarlıqdan irəli gələn ciddi təhrifləri aşkarlamama riski səhvlərdən qaynaqlanan riskdən daha yüksəkdir, belə ki saxtakarlıq əlbir olma, saxtalaşdırma, məqsədli buraxma, təhrif və ya daxili nəzarətin yetərsizliyi kimi hallarla əlaqəli olur.
- Şirkətin daxili nəzarətinin effektivliyinə dair rəy bildirmək məqsədi ilə deyil, şəraitə uyğun olan audit prosedurlarını tərtib etmək üçün auditə aid olan daxili nəzarət haqqında anlayış əldə edirik.
- İstifadə olunan uçot siyasətlərinin, uçot smetalarının və rəhbərlik tərəfindən açıqlanan əlaqədar məlumatların müvafiqliyini təhlil edirik.
- Rəhbərliyin fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipindən istifadəsinin müvafiqliyinə və Şirkətin fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipini davam etdirmə imkanına dair ciddi şübhələr yarada biləcək hadisə və ya şərtlərlə əlaqədar ciddi qeyri-müəyyənliyin olub olmaması ilə bağlı əldə edilmiş dəlillər əsasında yekun rəy bildiririk. Bizim yekun rəyimizdə ciddi qeyri-müəyyənlik mövcuddur deyilsə, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarında əlaqədar məlumatlara diqqət çəkməyimiz, yaxud da bu cür məlumatlar müvafiq olmazsa, rəyimizi dəyişdirməyimiz tələb olunur. Bizim yekun rəylərimiz auditor hesabatımızın hazırlanma tarixinədək əldə edilmiş audit dəlillərinə əsaslanır. Bununla belə, gələcək hadisə və şərtlər Şirkətin işində fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipini poza bilər.
- Maliyyə hesabatlarının, o cümlədən açıqlanan məlumatların ümumi təqdimatı, strukturu və məzmunu, həmçinin hesabatların obyektiv təqdimatının əsasını təşkil edən başlıca əqd və hadisələri əks etdirib-etdirmədiyini təhlil edirik.

Biz digər məsələlərlə yanaşı, auditin planlaşdırılmış əhatə dairəsi, vaxtı və əhəmiyyətli audit nəticələri, o cümlədən audit zamanı daxili nəzarətdə hər hansı əhəmiyyətli çatışmazlıqları tərəfimizdən müəyyən olunduğu halda Şirkət rəhbərliyinin nəzərinə çatdırmalıyıq.

GRANT THORNTON
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Tarix: 30 May 2025-ci il

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

		2024	2023
	Qeydlər	AZN '000'	AZN '000'
Aktivlər			
Pul vəsaiti və pul vəsaiti ekvivalentləri	5	855	1,162
Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiyalar	6	12,403	10,616
Müştərilərə verilmiş kreditlər	7	9,011	4,342
Müsadirə edilmiş girovlar	8	98	23
Əmlak və avadanlıqlar	9	222	102
Qeyri-maddi aktivlər	9.1	82	19
İstifadə hüququ olan aktivlər	10	145	62
Təxirə salınmış vergi üzrə aktivlər	11	625	1,096
Digər aktivlər	12	689	250
Cəmi aktivlər		24,130	17,672
Öhdəliklər			
Borclar	13	3,596	502
Səhmdardan alınmış borclar	13.1	-	879
İcarə öhdəliyi	14	150	71
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri	11	345	107
Digər öhdəliklər	15	376	355
Təxirə salınmış komissiya gəliri		511	480
Cəmi öhdəliklər		4,978	2,394
Kapital			
Səhmdar kapitalı	16	10,000	10,000
Əlavə ödənilmiş kapital	16	13	13
Bölüşdürülməmiş mənfəət		9,139	5,265
Cəmi kapital		19,152	15,278
Cəmi kapital və öhdəliklər		24,130	17,672

Rəhbərlik adından

Nofəl İsmayilov

İcraçı direktor

Orxan Zülfüqarov

Maliyyə meneceri

30 May, 2025

Bakı, Azərbaycan Respublikası

30 May, 2025

Bakı, Azərbaycan Respublikası

1-26-cı qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Məcmu gəlir hesabatı

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

		2024	2023
	Qeydlər	AZN '000'	AZN '000'
Faiz gəlirləri	17	5,460	4,533
Faiz xərcləri	13&13.1	(177)	(103)
Xalis faiz gəlirləri		5,283	4,430
Gözlənilən kredit zərəri bərpası/(xərçi)	18	2,084	(663)
Gözlənilən kredit zərərinədən sonra xalis faiz gəliri		7,367	3,767
Komissiya gəlirləri		23	16
İşçilərə çəkilən xərclər	19	(1,332)	(826)
Ümumi və inzibati xərclər	20	(1,027)	(809)
Xarici valyuta üzrə gəlirlər/(xərclər)- xalis		(4)	-
Digər gəlirlər/(xərclər)		9	(10)
Vergidən əvvəlki mənfəət		5,036	2,138
Vergitutma:			
Mənfəət vergisi xərçi	11	(536)	(568)
Təxirə salınmış vergi gəlirləri	11	(471)	132
Dövr üzrə xalis mənfəət		4,029	1,702
Sair məcmu gəlirlər		-	-
Dövr üzrə cəmi məcmu gəlir		4,029	1,702

Rəhbərlik adından:

Nəfəl İsmayilov
İcraçı direktor

30 May, 2025
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

Orxan Zulfüqarov
Maliyyə Meneceri

30 May, 2025
 Bakı, Azərbaycan Respublikası

1-26-cı qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir.

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Kapitalda dəyişiklik haqqında hesabat
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

	Nizamnamə kapitalı AZN '000'	Əlavə ödənilmiş kapital AZN '000'	Bölüşdürülməmiş mənfəət AZN '000'	Cəmi Kapital AZN '000'
1 yanvar 2023-cü il tarixinə qalıq	10,000	13	3,703	13,716
Dövr üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	1,702	1,702
<i>Səhmdarlarla əməliyyatlar</i>				
Dividentlər (qeyd 16)	-	-	(140)	(140)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə qalıq	10,000	13	5,265	15,278
Dövr üzrə cəmi məcmu gəlir	-	-	4,029	4,029
<i>Səhmdarlarla əməliyyatlar</i>				
Dividentlər (qeyd 16)	-	-	(155)	(155)
31 dekabr 2024-cü il tarixinə qalıq	10,000	13	9,139	19,152

Rəhbərlik adından:

Nofəl İsmayilov
İcraçı Direktor

30 May, 2025
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Orxan Zülfüqarov

Maliyyə Meneceri

30 May, 2025
Bakı, Azərbaycan Respublikası

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

		2024	2023
	Qeydlər	AZN '000'	AZN '000'
ƏMƏLIYYAT FƏALİYYƏTLƏRİ			
Müştərilərə verilən kredit və maliyyə lizinqləri üzrə xalis pul daxilolmaları		704	3,038
Alınmış haqq və komissiyalar		23	16
İşçilərlə bağlı ödənişlər	19	(1,332)	(826)
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər	20	(993)	(571)
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən pul (xaricəlmələri)/daxilolmaları		(1,598)	1,657
<i>Əməliyyat öhdəliklərində xalis artım</i>			
Digər öhdəliklər	15	20	20
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyətləri üzrə (istifadə edilmiş)/əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri		(1,578)	1,677
Ödənilmiş mənfəət vergisi	11	(298)	(460)
Əməliyyat fəaliyyətləri üzrə (istifadə edilmiş)/əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri		(1,876)	1,217
İNVESTİSIYA FƏALİYYƏTLƏRİ			
Əmlak və avadanlıqların satın alınması	9	(168)	(38)
Qeyri-maddi aktivlərin satın alınması	9.1	(77)	-
İnvestisiya fəaliyyətlərində istifadə edilmiş xalis pul		(245)	(38)
MALİYYƏ FƏALİYYƏTLƏRİ			
Ödənilmiş dividendlər	16	(155)	(140)
Səhmdardan alınmış borcların geri ödənilməsi	13.1	(890)	(613)
Götürülmüş borc	13	4,000	500
Ödənilmiş borc və faizlər	13	(1,072)	(17)
Ödənilmiş icarə öhdəlikləri	14	(72)	(32)
Maliyyə fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş/(istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		1,811	(302)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis (azalma)/artım		(310)	877
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin əvvəlinə	5	1,225	348
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ilin sonuna	5	915	1,225

Nofəl Əliyev

İcraçı direktor

30 May, 2025
Azərbaycan Respublikası, Bakı

Orxan Zülfüqarov

Maliyyə Meneceri

30 May, 2025
Azərbaycan Respublikası, Bakı

1-26-cı qeydlər bu maliyyə hesabatlarının ayrılmaz hissəsini təşkil edir

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

1. Əsas fəaliyyət

"Monetri" Bank olmayan kredit təşkilatı Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti ("Şirkət") 19 avqust 2013 - cü il tarixində Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq təsis edilmişdir. Şirkət Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı ("ARMB") tərəfindən 11 dekabr 2013-cü il tarixində buraxılmış BKT-18 sayılı lisenziya əsasında fəaliyyət göstərir. 28 oktyabr 2024-cü il tarixində şirkətin adında dəyişiklik edildiyi üçün şirkət lisenziyanı yeniləyib. Şirkətin əsas fəaliyyət istiqaməti Azərbaycan Respublikası daxilində fiziki şəxslərə və korporativ müştərilərə maliyyə lizinqi və kreditlərin verilməsindən ibarətdir. Şirkət avtomobilləri maliyyə lizinqinə verir.

Şirkətin əsas fəaliyyət fiziki və hüquqi şəxslərə maliyyə lizinqlərinin verilməsi və mikro kreditlərin verilməsindən ibarətdir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Şirkətin şəbəkəsi baş ofis və yeddi filialdan (31 dekabr 2023-cü il: baş ofis və altı nümayəndəlikdən) ibarətdir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Cəmiyyətin işçilərinin ümumi sayı 76 nəfər (31 dekabr 2023-cü il: 50 nəfər) təşkil etmişdir. Şirkətin qeydiyyatdan keçmiş hüquqi ünvanı Bakı, Azərbaycan, Xətai rayonu, Ağ səhər, Sahil 14, 1-ci Yaşıl Ada küçəsi, Mənzil 7-dir.

31 dekabr tarixinə Şirkət aşağıdakı səhmdarların mülkiyyətində olmuşdur:

Səhmdarlar	2024 %	2023 %
Məmmədov Faiq	8.5	8.5
"Çaparxana KFT" MMC	8.5	8.5
Practical Solutions Middle East FZ-MMC	83	83
Cəmi	100	100

Hazırkı maliyyə hesabatlarının tarixinə Şirkətin yekun nəzarət edən tərəfi Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində yerləşən Practical Solutions Middle East FZ-MMC qeyri-rezident müəssisəsidir.

2. BMHS-ə uyğunluq bəyanatı

Maliyyə hesabatı Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurası (BMUSS) tərəfindən təqdim edilmiş, Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına (BMHS) uyğun olaraq hazırlanmışdır.

3. Standartlar, şərtlər və mövcud standartlara düzəlişlər

3.1 2024-ci ildə qüvvəyə minən standartlar, şərtlər və mövcud standartlara düzəlişlər

1 yanvar 2024-cü il tarixindən etibarən qüvvəyə minmiş və buna görə də qəbul edilmiş bəzi mühasibat uçotu bəyanatları Şirkətin maliyyə nəticələrinə və ya vəziyyətinə əhəmiyyətli təsir göstərmir.

3.2 Qüvvəyə hələ minməmiş və Şirkət tərəfindən erkən qəbul edilməmiş standartlar, şərtlər və mövcud standartlara düzəlişlər

Bu maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarixdə bir neçə yeni, lakin hələ qüvvəyə minməmiş Standartlar və mövcud Standartlara düzəlişlər və Şərtlər IASB və ya IFRIC tərəfindən dərc edilmişdir. Bu Standartların heç biri və ya mövcud Standartlara düzəlişlər Şirkət tərəfindən erkən qəbul edilməmişdir və hər iki hesabat tarixində tətbiq oluna bilən və Şirkət tərəfindən nəzərə alın biləcək olan Şərtlər verilməmişdir.

Rəhbərlik bütün müvafiq bəyanatların elanın qüvvəyə mindiyi tarixdən və ya ondan sonra başlayan ilk

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

dövr üçün qəbul ediləcəyini gözləyir. Yeni dərc olunmuş MHBS 18 istisna olmaqla, cari ildə qəbul edilməmiş yeni standartlar, düzəlişlər və Şərhlər açıqlanmışdır, çünki onların Şirkətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsiri gözlənilmir. Rəhbərlik hazırda MHBS 18-in Şirkətin maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirir.

4 Mühüm Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı

4.1 Ümumi mülahizələr

Hazırkı maliyyə hesabatları hər növ aktiv, öhdəlik, gəlir və xərc üzrə BMHS ilə müəyyən edilmiş qiymətləndirmə prinsiplərindən istifadə etməklə hazırlanmışdır. Qiymətləndirmə prinsipləri aşağıdakı uçot qaydaları üzrə 31 dekabr 2024-ci il tarixində başa çatmış il üçün illik maliyyə hesabatlarında tətbiq olunan qaydalara uyğundur

4.2 Xarici valyuta qalıqlarının çevrilməsi

Əməliyyat və təqdimat valyutası

Hazırkı maliyyə hesabatları, əməliyyat və təqdimat valyutası olan Azərbaycan Manatı (AZN) ilə əks olunur.

Manatla təqdim olunan maliyyə məlumatları əksi qeyd olunmadığı təqdirdə yuvarlaqlaşdırılır.

Xarici valyuta ilə həyata keçirilən əməliyyatlar və qalıqlar

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar əməliyyatların tarixlərində qüvvədə olan müvafiq valyuta məzənnələrini (spot məzənnəsi) tətbiq etməklə funksional valyutaya çevrilir. Bu əməliyyatlar üzrə hesablamalardan və monetar maddələrin ilin sonuna olan məzənnə ilə təkrar qiymətləndirilməsindən yaranan məzənnə gəlirləri və zərərləri mənfəət və ya zərərdə tanınır. Ədalətli dəyərin müəyyən edildiyi tarixdə məzənnələrdən istifadə etməklə çevrilən ədalətli dəyərle ölçülmüş qeyri-monetar maddələrdən başqa qeyri-monetar maddələr ilin sonuna təkrar çevrilir və ilkin maya dəyəri ilə qiymətləndirilir (əməliyyat tarixində məzənnələrdən istifadə etməklə çevrilir).

Xarici valyutada təqdim edilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin çevrilməsi məqsədilə il sonuna aşağıdakı valyuta məzənnələrindən istifadə olunmuşdur:

	2024	2023
AZN/USD	1.7000	1.7000

4.3 Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıq ilkin olaraq alış dəyəri və ya tikinti dəyəri ilə, o cümlədən aktivlərin Şirkətin rəhbərliyi tərəfindən nəzərdə tutulmuş qaydada fəaliyyət göstərə bilməsi üçün zəruri olan yerə və vəziyyətə gətirilməsi ilə birbaşa əlaqəli olan hər hansı xərclər daxil olmaqla tanınır. Bu aktivlər sonradan ilkin dəyər modelindən istifadə etməklə, sonrakı amortizasiya və dəyərsizləşmə zərərləri (əgər varsa) çıxılmaqla qiymətləndirilir.

Əmlak və avadanlığın balans dəyəri, hadisələr və ya şəraitdə baş verən dəyişikliklər balans dəyərinin bərpa edilə bilməyəcəyini göstərdikdə, dəyərsizləşmə üçün nəzərdən keçirilir.

Aktivin köhnəlməsi onun istifadəyə verildiyi andan başlayır. Amortizasiya aşağıdakı təxmin edilən faizlərə əsasən azaldıcı qalıq əsasında hesablanır:

Mebel və qurğular	20%
Kompyuter avadanlıqları	25%
Nəqliyyat vasitələri	25%
Digər əsas vəsaitlər	20%

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

4. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.3 Əmlak və avadanlıqlar (davamı)

İstifadə hüququ olan aktivlərin faydalı istifadə müddəti icarə öhdəliyi müddəti boyuncadır.

Əlavələr üzrə amortizasiya aktivlərin istifadəyə verildiyi gündən hesablanır, aktivlərin silindiği gün isə amortizasiya hesablanmır. Aktivin qalıq dəyəri, əgər aktiv artıq yaşına çatmış və faydalı istifadə müddətinin sonunda gözlənilən vəziyyətdə olsaydı, xaric edilmə ilə bağlı təxmin edilən məsrəflər çıxılmaqla, Şirkətin hazırda aktivin xaric edilməsindən əldə edəcəyi təxmin edilən məbləğdir. Əgər Şirkət aktivdən fiziki ömrünün sonuna qədər istifadə edəcəyini düşünürsə, aktivin qalıq dəyəri sıfırdır. Aktivlərin qalıq dəyərləri və faydalı istifadə müddəti hər hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və lazım olduqda düzəliş edilir.

Əmlak və avadanlıqlar silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər silinmədən əldə edilən mədaxillər arasında fərq kimi müəyyən edilir və aktivlərin balans dəyəri “ digər gəlir/(xərc) – xalis” də mənfəət və ya zərərdə tanınır.

4.4 Aktivlərdən istifadə hüququ və lizinq öhdəliyi

Müqavilənin başlanğıcında Şirkət müqavilənin lizinq olub-olmadığını və ya onu ehtiva etdiyini qiymətləndirir. Müqavilə müəyyən edilmiş aktivin ödəniş müqabilində Şirkət üçün müəyyən müddət ərzində istifadəsinə nəzarət hüququnu verirsə, müqavilə lizinqdir və ya onu ehtiva edir. Müqavilənin müəyyən edilmiş aktivin istifadəsinə nəzarət hüququnu verib-vermədiyini qiymətləndirmək üçün Şirkət aşağıdakıları nəzərə alır:

- müqavilə müəyyən edilmiş aktivin istifadəsinə nəzərdə tutur – bu, açıq və ya dolaylı şəkildə göstərilə bilər və fiziki cəhətdən fərqlənməlidir və ya fiziki cəhətdən fərqli aktivin bütün imkanlarını təmsil etməlidir. Əgər təchizatçının əsaslı əvəzetmə hüququ varsa, o zaman aktiv müəyyən edilən deyildir.
- Şirkətin bütün istifadə müddəti ərzində aktivin istifadəsindən bütün iqtisadi faydaları əldə etmək hüququ vardır; və
- Şirkət aktivin istifadəsinə rəhbərlik etmək hüququna malikdir. Şirkət aktivin necə və hansı məqsədlə istifadə edilməsinin dəyişdirilməsi ilə bağlı ən uyğun qərar qəbul etmə hüquqlarına malik olduqda bu hüquqa malikdir. Aktivin necə və hansı məqsədlə istifadə edilməsi barədə qərarın əvvəlcədən müəyyən edildiyi nadir hallarda, Şirkət aktivin istifadəsinə rəhbərlik etmək hüququna malikdir, əgər:
  - Şirkətin aktivini idarə etmək hüququ varsa; və ya
  - Şirkət aktivin necə və hansı məqsədlə istifadə olunacağını əvvəlcədən müəyyən edən şəkildə dizayn etmişdirsə.

Lizinq komponentini ehtiva edən müqavilənin başlanğıcında və ya yenidən qiymətləndirilməsi zamanı Şirkət müqavilədəki müddəaları nisbi-müstəqil proses əsasında hər bir icarə komponentinə ayırır. Bununla belə, müqavilə lizinq və qeyri-lizinq komponentinə bölünə bilmədiyi halda, Şirkət lizinqə aid olmayan komponentləri ayırmamağı və lizinq və qeyri-lizinq komponentlərini vahid icarə komponenti kimi uçota almağı seçmişdir. Şirkət aktivdən istifadə hüququnu və icarə öhdəliyini lizinqin başladığı tarixdə tanıyır. İstifadə hüququ olan aktiv ilkin olaraq maya dəyərlə ölçülür ki, bu, başlanğıc tarixində və ya ondan əvvəl həyata keçirilən hər hansı icarə ödənişləri üçün düzəliş edilmiş icarə öhdəliyinin ilkin məbləğindən, üstəgəl əsas aktivin sökülməsi və çıxarılması və ya bərpası xərclərinin dəyərləndirilməsindən ibarətdir. İstifadə hüququ olan aktiv başlanğıc tarixindən faydalı istifadə müddətinin sonuna kimi və ya lizinq müqaviləsinin sonuna kimi düz-xətt meotodu ilə amortizasiya olunur.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

4. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.4 Aktivlərdən istifadə hüququ və lizinq öhdəliyi (davamı)

İstifadə hüququ olan aktivlərin təxmin edilən faydalı istifadə müddəti tikili və avadanlıqlarla eyni əsaslarla müəyyən edilir. Bundan əlavə, istifadə hüququ olan aktiv hər il, əgər varsa, dəyərsizləşmə zərərləri hesabına azaldılır və icarə öhdəliyinin yenidən ölçülməsi ilə ona düzəliş edilir. İcarə öhdəliyi ilkin olaraq başlanğıc tarixində ödənilməmiş icarə ödənişlərinin cari dəyəri ilə ölçülür, icarədə nəzərdə tutulan faiz dərəcəsindən istifadə etməklə diskontlaşdırılır və ya bu dərəcəni asanlıqla müəyyən etmək mümkün olmadıqda Şirkətin artan borc dərəcəsindən istifadə olunur.

İcarə öhdəliyinin ölçülməsinə daxil edilən icarə ödənişləri aşağıdakılardan ibarətdir:

- Sabit ödənişlər, o cümlədən maddi sabit ödənişlər;
- Indeksə və ya dərəcədən asılı olan, başlanğıc tarixi kimi indeks və ya dərəcədən istifadə etməklə ilkin olaraq ölçülən dəyişkən icarə ödənişləri;
- Qalıq dəyər zəmanətinə əsasən ödənilməsi gözlənilən məbləğlər; və
- Şirkətin müddətin uzadılması opsiyonunu həyata keçirəcəyinə əsaslı şəkildə əmin olduğu satınalma opsiyonunun icra qiyməti və Şirkətin vaxtından əvvəl xitam verməyəcəyinə əsaslı şəkildə əmin olmadığı halda, icarəyə vaxtından əvvəl xitam verilməsinə görə cəzalar.

İcarə öhdəliyi effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyər metodu ölçülür. Indeks və ya dərəcənin dəyişməsi nəticəsində gələcək icarə ödənişlərində dəyişiklik baş verdikdə, qalıq dəyər zəmanətinə əsasən ödənilməsi gözlənilən məbləğ üçün Şirkətin təxminində dəyişiklik olduqda və ya Şirkət alışı, müqaviləni uzatma və ya ləğv etmə qərarları haqda dəyərləndirməsini dəyişdikdə Şirkət öz öhdəliklərini yenidən ölçülür.

İcarə öhdəliyi bu şəkildə yenidən ölçüldükdə, istifadə hüququ olan aktivin balans dəyərində müvafiq düzəliş edilir. 16 №-li MHBS ilə bağlı mühakimələrdə və qiymətləndirmə qeyri-müəyyənliklərində müvafiq dəyişikliklər aşağıda verilmişdir:

İcarə müddətini təyin edərkən rəhbərlik uzadılma opsiyasının həyata keçirilməsinə və ya ləğv etmə opsiyasının həyata keçirilməsinə iqtisadi stimula yaradan bütün faktları və şərtləri nəzərə alır. İcarənin uzadılması (və ya xitam verilməməsi) üçün əsaslı şəkildə əmin olduqda, uzadılma variantları (və ya xitam variantlarından sonrakı dövrlər) icarə müddətinə daxil edilir. İcarə ödənişləri Şirkətin artan borc faizindən ("İBR") istifadə etməklə diskontlaşdırılır.

4.5 Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərdən düşmə testi

Dəyərsizləşməni qiymətləndirmək məqsədləri üçün aktivlər əsasən müstəqil pul vəsaitlərinin hərəkətləri (pul vəsaitlərini yaradan vahidlər) olan ən aşağı səviyyələrdə qruplaşdırılır. Beləliklə, bəzi aktivlər dəyərsizləşmə üçün fərdi olaraq, bəziləri isə pul vəsaitlərini yaradan vahidlər səviyyəsində test edilir.

Bütün fərdi aktivlər və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidlər hadisələr və ya şəraitlərdə dəyişikliklər balans dəyərinin bərpa oluna bilmədiyinə işarə etdiyi halda dəyərsizləşmə üzrə test edilir.

Dəyərsizləşmə zərəri aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyəri bərpa dəyərindən artıq məbləğ üzrə tanınır. Aktivin bərpa dəyəri onun satışı üzrə məsrəflər çıxılmaqla, ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. İstifadə dəyərini müəyyən etmək üçün rəhbərlik hər pul vəsaitlərini yaradan vahiddən gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətini qiymətləndirir və həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyərini hesablamaq məqsədilə uyğun faiz dərəcəsini müəyyən edir.

Dəyərdən düşmə testinin prosedurları üçün istifadə edilmiş məlumatlar gələcək yenidənqurmaların və aktivin genişləndirilmələrinin təsirlərini çıxmaq üçün uyğunlaşdırılmış, cəmiyyətin son təsdiq edilmiş büdcə ilə birbaşa əlaqədardır. Hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahid üçün diskont amilləri fərdi olaraq müəyyən edilir və bazar və aktivə xas risk amilləri kimi onların münasib riskin səviyyələrini əks etdirir.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

4. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.5 Qeyri-maliyyə aktivlərinin dəyərdən düşmə testi (davamı)

Bütün aktivlər əvvəllər tanınan dəyərsizləşmə zərərinin daha mövcud olmaması əlamətləri olduğu halda sonradan təkrar qiymətləndirilmişdir. Pul vəsaitlərini yaradan vahidlərin bərpa edilə bilən məbləği özünün balans dəyərindən artıq olduğu halda dəyərsizləşmə xərci bərpa edilir.

4.6 İcarədar tərəfindən qeyd edilən icarələr

İcarənin tanınması və ölçülməsi

İcarələr 16 №-li MHBS-a uyğun olaraq uçota alınır. Maliyyə icarəsi altında aktivlər icarəyə verildikdə minimum icarə ödənişlərinin cari dəyəri debitor borcu kimi tanınır. Mülkiyyətin riski və faydası icarə müddəti ərzində əhəmiyyətli dərəcədə icarəçiyə keçdikdə, icarələr maliyyə icarəsi kimi köçürülür. Digər icarə növləri əməliyyat icarəsi kimi təsnif edilir. İcarəyə görə, icarəyə verən, ödənişlər müqabilində, mülkiyyət hüququnun icarəçiyə keçməsi ilə başa çatan müəyyən bir müddət üçün icarəçiyə aktivin uzufuktunu verir. Maliyyə lizinqlərinə investisiya şübhəli debitor borcları üçün ehtiyat (əgər varsa) çıxılmaqla maliyyə lizinqi ödənişlərinin xalis diskontlaşdırılmış dəyəri ilə göstərilir. Maliyyə icarəsi ilə bağlı bütün birbaşa məsrəflər maliyyə icarəsinə investisiyanın xalis diskontlaşdırılmış dəyəri altında göstərilir. Maliyyə lizinqi üzrə ödənişlər faiz gəliri ilə əsas ödəniş arasında bölünür ki, maliyyə lizinqi gəliri müqavilə müddəti ərzində bölüşdürülsün.

İcarənin başlanması

İcarə başlanması icarə müqaviləsinin tarixi və ya əvvəlcədən öhdəliyi olduğu tarixidir. Bu tərifin məqsədləri üçün bir öhdəlik yazılı şəkildə, əməliyyatda iştirak edən tərəflər tərəfindən imzalanmalı və əməliyyatın əsas şərtlərini müəyyənləşdirməlidir.

İcarə müddətinin başlanması

İcarə müddətinin başlanması icarəçinin icarəyə verilmiş aktivdən istifadə hüququnu həyata keçirməyə haqqı olan tarixdir. Bu icarənin ilkin tanınma tarixidir.

4.7 Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər, digər maliyyə aktivləri kateqoriyasında təsnif edilənlərdən başqa, fəal bazarda qeyd edilməyən sabit və ya müəyyənləşdirilə bilən ödənişlər olan qeyri-törəmə aktivlərdir. Onlar ilkin olaraq ədalətli dəyərde üstəgəl artan birbaşa əməliyyat xərcləri ilə ölçülür və sonradan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyəri ilə tanınır.

4.8 Maliyyə alətləri

İlkin qiymətləndirilmə və uçotdan silinmə

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri Cəmiyyətin maliyyə alətinin müqavilə müddəaları üzrə tərəfə çevrildiyi halda tanınır və ilkin olaraq ədalətli dəyər üstəgəl əməliyyat xərcləri ilə ölçülür. Maliyyə aktivləri maliyyə aktivləri ilə bağlı pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə müqavilə hüquqlarının müddəti bitdikdə və ya maliyyə aktivləri və bütün əhəmiyyətli risklər və faydalar ötürüldükdə uçotdan silinir. Maliyyə öhdəliyi ödənilmədiyi, dayandırıldığı, ləğv edildiyi ya da müddəti bitdiyi halda uçotdan silinir. Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri sonradan aşağıda təsvir edildiyi kimi ölçülür.

Təsnifat və qiymətləndirmə

Maliyyə aktivləri

İlkin tanınmada, maliyyə aktivləri, amortizasiya edilmiş dəyərlə, ədalətli dəyərin digər hərtərəfli gəlirlə (FVOCI) və ədalətli dəyərin mənfəət və zərər ilə (FVTPL) qiymətləndirildiyi kimi təsnifləşdirilir.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

4. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.8 Maliyyə alətləri (davamı)

Təsnifat və qiymətləndirmə

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivini, həm də aşağıdakı şərtləri yerinə yetirirsə və FVTPL-də göstərilirsə, amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülür.

- aktivin məqsədi müqavilə əsasında pul vəsaitlərinin hərəkətini toplamaq üçün aktivləri saxlamağı nəzərdə tutan bir biznes modelində saxlanılır; və
- maliyyə aktivinin müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, əsas pul vəsaitlərinin ödənilməməsi və əsas məbləğ üzrə mənfəətin artmasına səbəb olur.

Borc aləti FVOCI-də yalnız aşağıdakı şərtlərə cavab verirsə və FVTPL-də göstərilirsə ölçülür:

- aktivin məqsədi həm müqaviləli pul vəsaitlərinin hərəkəti toplanması, həm də maliyyə aktivlərinin satışı ilə əldə edilən biznes modeli çərçivəsində keçirilir; və
- the maliyyə aktivinin müqavilənin şərtləri müəyyən edilmiş tarixlərdə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, əsas pul vəsaitlərinin ödənilməməsi əsas məbləğinin ödənilməsinə səbəb olur.

Ticarət üçün tutulmayan kapital investisiyalarının ilkin tanınması zamanı Şirkət qətiyyətlə OCI-da ədalətli dəyərdə sonrakı dəyişiklikləri təqdim edə bilər. Bu seçki investisiya yatırımı əsasında aparılır.

Bütün digər maliyyə aktivləri FVTPL-də ölçülmüş kimi təsnifləşdirilir.

Əlavə olaraq, ilkin tanınma zamanı şirkət, əgər əksinə, yaranan mühasibat uyğunsuzluğunu aradan qaldıran və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltdıqda, FVTPL-də olduğu kimi amortizasiya olunmuş dəyərdə və ya FVOCI-də ölçülmək üçün tələb olunan tələblərə cavab verən bir maliyyə aktivini qətiyyətlə təyin edə bilər.

Biznes modelinin qiymətləndirilməsi:

Şirkət, aktivin portfel səviyyəsində saxlanıldığı bir biznes modelinin məqsədini qiymətləndirir, çünki bu, biznesin idarə olunma üsulunu əks etdirir və informasiya idarəetmə üçün təmin edilir.

Müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti yalnız əsas və mənfəət ödənişləri olub-olmadığını qiymətləndirir:

Bu qiymətləndirmə məqsədilə "əsas" maliyyə aktivinin ilkin tanınmasında ədalətli dəyəri kimi müəyyən edilir. "Mənfəət" pul vəsaitinin vaxt dəyəri və müəyyən bir müddət ərzində istisna edilən əsas məbləğə və digər əsas maliyyə riskləri və məsrəfləri (məsələn, likvidlik riski və inzibati xərclər) ilə əlaqədar olan kredit riski üçün müəyyən edilir. Ayrıca olaraq mənfəət marjası da buna aiddir.

Müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti yalnız əsas və mənfəət ödənişlərinin olub olmadığını qiymətləndirərkən, Şirkət müqavilənin şərtlərini nəzərdən keçirir. Bu, maliyyə aktivinin bu şərtlərə cavab verməyəcəyinə dair müqaviləli pul vəsaitlərinin hərəkətinin vaxtı və ya məbləğini dəyişdirə biləcək müqavilə şərtlərinin olub olmadığını qiymətləndirməkdən ibarətdir.

Yenidən təsnifat:

Maliyyə aktivləri maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün öz biznes modelini dəyişdirdikdən sonra dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmasından sonra yenidən təsnifləşdirilmir.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

4. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.8 Maliyyə alətləri (davamı)

Tanınmanın dayandırılması:

FVOCI kimi təyin edilmiş səhmdar investisiya qiymətli kağızları ilə əlaqədar OCI-də tanınmış hər hansı bir məcmu mənfəət / zərər bu qiymətli kağızların tanınmasının dayandırılması üzrə mənfəət və zərər hesabında tanınmır.

Dəyərdən düşmə

Şirkət, gözlənilən kredit itkiləri (ECL) üzrə amortizasiya olunmuş dəyərdə olan maliyyə aktivləri üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatını tanıyır.

Şirkət, ilk 12 aylıq ECL ölçülməsinin başlanmasından sonra kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artmadığı maliyyə alətləri istisna olmaqla, ömür boyu ECL-ə bərabər olan məbləğdə dəyərsizləşmə ehtiyatını ölçür.

12 aylıq ECL, ECL-nin hesabat tarixindən 12 ay ərzində mümkün olan bir maliyyə aləti üzrə hadisələrin baş verməməsi nəticəsində yaranmış hissəsidir.

ECL, kredit itkiləri ehtimalı ağırlıqlı təxminlərdir. Bunlar aşağıdakı kimi ölçülür:

- hesabat tarixində dəyərsizləşməyən maliyyə aktivləri: bütün pul vəsaitlərinin çatışmazlıqlarının indiki dəyəri (yəni müqaviləyə uyğun olaraq müəssisəyə aid olan pul vəsaitlərinin hərəkəti və şirkətin əldə etməyi planlaşdırdığı pul vəsaitlərinin hərəkəti arasındakı fərq).
- hesabat tarixində kredit itkisinə məruz qalan maliyyə aktivləri: məcmu balans dəyəri və təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti indiki dəyəri arasındakı fərq kimi;

Kredit üzrə dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri:

Hər hesabat tarixində, FVOCI-də daşınan amortizasiya edilmiş dəyərdə və maliyyə aktivlərində əks etdirilən maliyyə aktivləri kredit itkisinə məruz qaldıqlarını qiymətləndirir. Maliyyə aktivinin təxmin edilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə zərərli təsir göstərən bir və ya daha çox hadisə baş verdikdə maliyyə aktivini "kredit itkisinə məruz qalmışdır".

Silinmə:

FVOCI-də amortizasiya olunmuş dəyəri və borc qiymətli kağızları ilə uçota alınan aktivlər bərpa perspektivi olmadığı təqdirdə (qismən və ya tam olaraq) silinir. Bu, ümumiyyətlə, Şirkət müştərilərin bərpası üçün bütün qanuni və düzəliş səylərini tükəndiyi vəziyyətdir. Bununla yanaşı, silinən maliyyə aktivləri şirkətin ödəməli məbləğləri geri qaytarma qaydalarına riayət etmək üçün hələ də icra fəaliyyətinə məruz qala bilər.

Maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və sonrakı qiymətləndirilməsi

Maliyyə öhdəlikləri ticarət və digər öhdəliklərdən ibarətdir. Maliyyə öhdəlikləri sonradan effektiv faiz metodunu istifadə edərək amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür. Bütün faizlə əlaqədar ödənişlər "maliyyə xərcləri" daxilindədir.

Maliyyə alətlərinin əvəzləşdirilməsi

Yalnız tanınan məbləği əvəzləşdirmək üçün qanuni qüvvəyə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququ olduğu və xalis əsasla əvəzləşdirmək və ya eyni zamanda aktivini realizə etmək və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda maliyyə aktivləri və öhdəlikləri əvəzləşdirilir və xalis məbləğ, edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda göstərilir.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

4. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.9 Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri məcmu pul məbləğlərinə asanlıqla çevrilə bilən və dəyər dəyişikliyinə əhəmiyyətsiz dərəcədə məruz qalan maddələrdir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, pul vəsaitlərini (əgər varsa) və banklarda nağd puldan ibarətdir və effektiv faiz metodundan istifadə edərək amortizasiya edilmiş dəyərlə əks etdirilir. Əlavə olaraq, bank nağd pulların dəyərsizləşməsinə hesablamaq üçün 9 №-li BMHS ECL modelini tətbiq etmişdir. Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatın məqsədləri üçün banklarla olan qalıqlar pul vəsaitlərinin ekvivalentləri hesab olunur.

4.10 Kapital, ehtiyatlar və dividend ödənişləri

Nizamnamə kapitalı verilmiş səhmlərin nominal dəyərini əks etdirir.

Dəyişməmiş mənfəət / yığılmış zərərlər bütün cari və keçmiş illərdəki mənfəət və zərərləri əhatə edir.

4.11 İşçilərin mükafatlandırılması

Xərclər və əlaqədar ödənişlər

Azərbaycan Respublikasında dövlət pensiya və sosial sığorta fondlarına daxil olan, əmək haqqı, ödənişli illik məzuniyyət və xəstəlik məzuniyyəti, bonuslar və qeyri-monetar mükafatlar Şirkətin əməkdaşları tərəfindən göstərilən xidmətlərin göstərildiyi il üzrə hesablanır.

Xidmətin sonunda mükafatlandırılma

Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə əsasən, Cəmiyyət özünün ayırmaları ilə yanaşı olaraq işçilərin əmək haqqından pensiya ayırmaları məbləğlərini tutmaqla dövlət pensiya fonduna ödəniş edir. Pensiyaya çıxdıqda bütün pensiya ödənişləri dövlət pensiya fondu tərəfindən edilir.

4.12 Digər aktivlər

Digər aktivlər ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərlə ölçülür və daha sonra effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

4.13 Digər öhdəliklər

Digər öhdəliklər ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərlə ölçülür və daha sonra effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülür.

4.14 Ehtiyatlar və şərti öhdəliklər

Ehtiyatlar cari öhdəliklərin keçmiş hadisə səbəbindən Cəmiyyətdən iqtisadi mənbələrin məxaricinə gətirəcəyi və məbləğlərin etibarlı şəkildə hesablanma bildiyi halda tanınır. Məxaricin müddəti və məbləği hələ də qeyri-müəyyən ola bilər. Cari öhdəlik keçmiş hadisələrin (misal üçün, hüquqi mübahisələr və ya yüklənmiş müqavilələr) səbəb olduğu hüquqi və konstruktiv öhdəliklərdən yarana bilər.

Ehtiyatlar hesabat tarixində mövcud olan ən etibarlı sübuta, o cümlədən, cari öhdəliklə bağlı risklərə və qeyri-müəyyənliklərə əsaslanan cari öhdəliyi yerinə yetirmək üçün tələb olunan hesablanmış məsrəf ilə qiymətləndirilir. Oxşar öhdəliklərin olduğu halda öhdəliyin ödənilməsində məxaricin tələb olunacağı ehtimalı bütün öhdəliklər sinfi nəzərə alınmaqla müəyyən edilir. Ehtiyatlar onların diskontlaşdırılmış dəyərinə qədər diskont edilir. Burada pulların vaxt dəyəri əhəmiyyətlidir.

Cəmiyyətin üçüncü tərəfdən faktiki olaraq toplaya biləcəyi öhdəliklə bağlı hər hansı ödəniş ayrıca aktiv kimi tanınır. Lakin bu aktiv əlaqəli ehtiyatın məbləğindən artıq olmamalıdır. Bütün ehtiyatlar hər hesabat tarixində təhlil edilir və cari ən yaxşı hesablanmış qiyməti əks etdirmək üçün uyğunlaşdırılır.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

4. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.14 Ehtiyatlar və şərti öhdəliklər (davamı)

Cari öhdəliklərin nəticəsində iqtisadi mənbələrin mümkün məxarici mümkün olmaması və ya çox zəif olması ehtimal edildiyi hallarda müəssisələrin birləşməsi zamanı güman olunma halı istisna olaraq öhdəlik tanınmır.

Şərti öhdəliklər, öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün resursların xaricə axınının tələb olunacağı ehtimal edilmədikdə və etibarlı qiymətləndirmə aparılmadıqda, maliyyə hesabatlarında tanınmır. Şərti aktiv maliyyə hesabatlarında tanınmır, lakin iqtisadi səmərələrin daxil olması ehtimalı olduqda qeyd olunur.

4.15 Gəlirin tanınması

Gəlirin məbləği etibarlı şəkildə ölçülə bildiyi, toplanma mümkün olduğu, çəkilməmiş və ya çəkiləcək xərclər etibarlı şəkildə ölçüldüyü və Şirkətin hər bir müxtəlif fəaliyyəti üzrə meyar təmin edildiyi halda gəlir tanınır. Bu fəaliyyətə xas tanınma meyarı aşağıda təsvir edilib.

İcarə lizinqlərindən gəlir

Maliyyələşdirmə üsulu lizinq maliyyələşməsindən gəlirlərin uçotunda istifadə olunur. Bu üsula uyğun olaraq, əldə edilməmiş icarə gəliri (icarə haqqının və təxirə salınmış qalıq dəyərinin icarəyə verilmiş aktivlərin dəyərindən artıq olması) təxirə salınır və icarə müddətində gəlir kimigötürülür, belə ki, icarədə üstün xalis investisiyaların qaytarılması. Lizinq müqavilələrinin ləğv edilməsi üzrə gəlirlər / zərərlər, bu həyata keçirildikdə gəlir kimi tanınır.

Müştərilərə verilmiş kreditlərdən gəlir

Kreditin verilməsi üçün komissiyalar, kredit xidmətləri üçün haqlar və kreditin ümumi gəlirliliyinin ayrılmaz hissəsi hesab edilən digər ödənişlər, müvafiq əməliyyat xərcləri ilə birlikdə, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə maliyyə alətinin təxmin edilən müddəti ərzində faiz gəlirinə təxirə salınır və amortizasiya edilir.

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə öhdəliyinin effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aktivinin və ya maliyyə öhdəliyinin ilkin tanınması zamanı hesablanır. Faiz gəlirləri və xərclərinin hesablanması zamanı faiz dərəcəsi aktivin ümumi balans dəyərinə (aktivin kredit baxımından dəyərsizləşmədiyi halda) və ya öhdəliyin amortizasiya olunmuş dəyərinə tətbiq edilir.

Bununla belə, ilkin tanınmadan sonra kredit baxımından dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün faiz gəliri maliyyə aktivinin amortizasiya olunmuş dəyərinə faiz dərəcəsini tətbiq etməklə hesablanır. Əgər aktiv artıq kredit baxımından dəyərsizləşmişsə, o zaman faiz gəlirinin hesablanması ümumi əsasə qaydır.

İlkin tanınma zamanı kredit baxımından dəyərsizləşmiş maliyyə aktivləri üçün faiz gəliri kreditə uyğunlaşdırılmış effektiv faiz dərəcəsini aktivin amortizasiya olunmuş dəyərinə tətbiq etməklə hesablanır. Faiz gəlirlərinin hesablanması, hətta aktivin kredit riski yaxşılaşsa belə, ümumi əsasə qayıtmır. Məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablanmış faiz gəlirinə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən maliyyə aktivləri üzrə faizlər daxildir.

Məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunan faiz xərclərinə amortizasiya olunmuş dəyərlə ölçülən maliyyə öhdəlikləri üzrə faizlər daxildir. Digər haqlar, komissiyalar və digər gəlir və xərc maddələri müvafiq xidmət göstərildikdə mənfəət və ya zərərdə tanınır.

4.16 Maliyyə xərcləri

Müəyyən ediləcək aktivin alınması, qurulması və ya istehsalına aid olmayan maliyyə xərcləri, effektiv faiz metodundan istifadə edərək "faiz xərcləri" kimi məcmu gəlir hesabatında tanınır. Valyuta gəliri və zərərləri xarici valyuta hərəkətlərinin xalis mənfəət və ya xalis zərər mövqeyində olub-olmamasına əsasən xalis əsasda hesablanır.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

4. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.17 Əməliyyat xərcləri

Əməliyyat xərcləri xidmətdən istifadə etdikdən sonra və ya onların başlanğıc tarixində mənfəət və ya zərərdə tanınır.

4.18 Vergilərin tutulması

Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış vergi xərcini/gəlirini əks etdirir.

Cari vergi xərci

Cari vergi xərci il üzrə vergi tutulan mənfəətə əsaslanır. Vergi tutulan mənfəət məcmu gəlir haqqında hesabatda göstərilmiş xalis mənfəətdən fərqlənir, çünki o, digər illərdə vergi tutulan və ya çıxılan gəlir və ya xərc maddələrini və sonradan heç zaman vergi tutulmayan və ya çıxılmayan maddələri istisna edir. Şirkətin cari vergi xərci hesabat dövrü ərzində Azərbaycan Respublikasında qəbul edilmiş və ya faktiki olaraq qəbul edilmiş vergi dərəcələrini istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi maliyyə hesabatlarında aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərləri və vergi tutulan mənfəətin hesablanması zamanı istifadə edilən müvafiq vergi əsasları arasındakı fərq üzrə ödənilməsi və ya bərpa edilməsi gözlənilən vergidir və öhdəliklərin uçotu metodundan istifadə etməklə uçota alınır. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri adətən vergi tutula bilən bütün müvəqqəti fərqlər üzrə tanınır və təxirə salınmış aktivlər çıxıla bilən müvəqqəti fərqlərin istifadə olunma bilməsinə dair vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə edilməsi ehtimalının mövcud olacağı zaman hesablanır. Müvəqqəti fərq nə vergi mənfəətinə, nə də uçot mənfəətinə təsir göstərməyən əməliyyatda digər aktiv və öhdəliklərin ilkin tanımasından yaranmış halda belə aktivlər və öhdəliklər tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyəri hər hesabat tarixində təhlil edilir və aktivin bütöv və ya qismən bərpa olunacağına imkan verməsi üçün mövcud olacaq kifayət qədər vergi tutulan mənfəətlərin artıq mümkün olmadığı halda azaldılır.

Təxirə salınmış vergi öhdəliyi tətbiq edilməsi ödənilməsi və ya aktivin realizə olduğu dövrdə gözlənilən vergi dərəcələri ilə hesablanır. Təxirə salınmış vergi məcmu gəlir haqqında hesabatda aid edilmişdir. Burada verginin birbaşa kapitalla aid edilən maddələr ilə bağlı olması istisna halıdır, çünki təxirə salınmış vergi də kapitalla aiddir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri aşağıdakı şərt olduğu halda əvəzləşdirilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis şəkildə göstərilir:

- Şirkətin cari gəlir vergisi aktivlərini və cari gəlir vergi öhdəlikləri əvəzləşdirmək üçün qanuni qüvvəyə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququ var;
- Gəlir vergilərinə aid təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri üzrə eyni vergi tutulan müəssisəsi üzrə eyni vergi orqanı tərəfindən vergi çıxılır.

Həmçinin, Azərbaycan Respublikasının Şirkətin fəaliyyəti üzrə qiymətləndirilən digər müxtəlif vergiləri mövcuddur. Bu vergilər məcmu gəlir haqqında hesabatda əməliyyat xərclərinin komponenti kimi daxil edilib.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

4. Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.19 Uçot siyasətlərinin tətbiqində rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakiməsi (davamı)

Maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik aktivlərin, öhdəliklərin, gəlir və xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsinə dair bir sıra mühakimələr, hesablamlar və fərziyyələri həyata keçirir. Real nəticələr bu qiymətləndirmələrdən fərqli ola bilər.

Şirkətin uçot siyasətlərinin tətbiqində maliyyə hesabatların üzərində ən mühüm təsirə malik olan rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakimələri aşağıda göstərilir.

Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiyada ehtiyatlar

ECL hesablamasında istifadə edilən giriş, fərziyyə və üsullar - BMHS-9 Metodologiya

Təsin qiymətləndirilməsini müəyyən edərkən, şirkət tərəfindən nəzərdən keçirildiyi kimi, ən əhəmiyyətli təsiri olan və yüksək səviyyəli qərar tələb edən MHBS 9-da əsas anlayışlar aşağıdakılardır:

Kredit riskinin əhəmiyyətli artımının qiymətləndirilməsi:

Kredit riskin əhəmiyyətli artımının nisbi əsasda qiymətləndirilməsi aparılır. Bir maliyyə aktivi üzrə kredit riskinin başlanmasından sonra əhəmiyyətli dərəcədə artdığını qiymətləndirmək üçün, Şirkət, maliyyə aktivinin gözlənilən ömrü boyunca hesabat tarixində baş verən səhv riskini müqayisədə, baş vermədikdə default riskinin riskini müqayisə edərək, əsas risk göstəriciləri Şirkətin mövcud risk idarəetmə proseslərində istifadə olunur.

Aşağıdakı göstəricilərə əsasən hər bir fərdi məruzə üçün kredit riskində əhəmiyyətli artımların qiymətləndirilməsi ən azı üç ayda bir dəfə həyata keçiriləcəkdir. Aşağıdakı faktorlardan hər hansı birinin kredit riskində əhəmiyyətli bir artımın meydana gəldiyini ifadə edərsə, alət Mərhələ 1-dən Mərhələ 2-ə köçürülür:

1. İlkin tanınma ilə müqayisədə kredit riskində əhəmiyyətli artımlar üçün limit qoyulur.
2. Əhəmiyyətli dərəcədə artmış mövqeləri yaxşılaşdırmaq üçün mərhələlərin nəticələrini qiymətləndirmək və zərurət yarandıqda düzəlişlər etmək üçün əlavə keyfiyyətli rəylər aparılır.

Mərhələ 2 və Mərhələ 3 arasındakı hərəkətlər, maliyyə aktivlərinin olduğu kimi kreditlərin dəyərsizləşməsinə əsaslanan hesabat tarixidir. 9 №-li MHBS-na uyğun olaraq kredit dəyərsizləşməsinin müəyyən edilməsi, 39 №-li MUBS-a uyğun olaraq dəyərsizləşmə obyektiv sübutlar üçün maliyyə aktivlərinin fərdi qiymətləndirilməsinə oxşardır.

Makroiqtisadi amillər, Gələcək yönümlü informasiyalar (FLI) və müxtəlif senarilər:

Hər bir mərhələ üçün gözlənilən kredit itkilərinin ölçülməsi və kredit riskində əhəmiyyətli artımların qiymətləndirilməsi keçmiş hadisələr və mövcud şəraitlər haqqında məlumatları, eləcə də gələcək hadisələrin və iqtisadi şəraitin məqbul və dəstəklənən proqnozlarını nəzərdən keçirməlidir. İrəli görünən məlumatların qiymətləndirilməsi və tətbiqi mühüm mühakimə tələb edir.

Mərhələ 1 və Mərhələ 2 kredit itkiləri ehtimallarını qiymətləndirmək üçün istifadə edilən PD, Defolt İtkisi (LGD) və Pozlaşdırma Default (EAD) girişləri tarixi tendensiyalara və makroiqtisadi dəyişənlərə (ya da makroiqtisadi dəyişənlərdəki dəyişikliklərə) əsasən müvafiq portfəldə kredit itkiləri modelləşdirilir.

Rəhbərliyin bünövrəsi makroiqtisadi faktorları portfelin mövcud vəziyyəti ilə ən yaxşı idarəetmə təxmin və məlumatlarına əsaslanaraq uyğunlaşdırmaq üçün də istifadə olunur.

Mərhələ1 və Mərhələ 2-də gözlənilən kredit itkilərinin qiymətləndirilməsi minimum üç makroiqtisadi göstəriciləri nəzərdən keçirən diskontlaşdırılmış ehtimalı ağırlıqlı təxmindir.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.19 Uçot siyasətlərinin tətbiqində rəhbərliyin əhəmiyyətli mühakiməsi (davamı)

Defoltun tərif:

Gözlənilən kredit itkilərinin ölçülməsində istifadə edilən standart təsvir və mərhələlər arasındakı hərəkətin müəyyənləşdirilməsi üçün qiymətləndirmə daxili kredit riskin idarə olunması məqsədləri üçün istifadə edilən defolt müəyyən edilməsinə uyğun gəlir. 9 sayılı BMHS-da gecikmə 90 gündən artıq olduqda, yeni mühakimə baş verdiyini iddia edən fərziyyə ehtimalını ehtiva edir. İdarəetmə həmçinin BMHS-nin 9 standartını qəbul etmişdir və öhdəliklərin göstəricisi kimi 90 gün keçmiş öhdəliklərdən istifadə etmişdir.

ARMB qaydaları – “Bank olmayan kredit təşkilatlarının fəaliyyətinin prudensial tənzimlənməsi Qaydası”

ARMB 15 noyabr 2024-cü il tarixində BOKT-lar üçün “Bank olmayan kredit təşkilatlarının fəaliyyətinin prudensial tənzimlənməsi Qaydası”-nı qəbul edib və bu rəqlamentin dərc edildiyi tarixdən maksimum 3 ay sonra tətbiq edilməlidir. Bu yeni qaydalara əsasən, BOKT-lardan vaxta əsaslanan meyarlar əsasında öz kreditləri və lizinq portfelleri üzrə ehtiyat uçotu tələb olunur. Rəhbərlik bu qaydaların ilk dəfə tətbiq oluna biləcəyi dövr üçün Şirkətin maliyyə hesabatlarına təsirini qiymətləndirmək prosesindədir.

İcarələr

İcarəyə verən kimi 16 №-li MHBS-da icarələrin təsnifatını tətbiq edərkən rəhbərlik öz icarələrini maliyyə icarəsi müqavilələri kimi, icarəçi kimi isə onun icarələrini əməliyyat icarəsi kimi nəzərdən keçirir. Bəzi hallarda icarə əməliyyatı həmişə yekun nəticə vermir və rəhbərlik icarənin əməliyyat icarəsi müqaviləsində olub-olmadığını müəyyən edərkən mülahizələrdən istifadə edir.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin tanınması

Təxirə salınmış vergi öhdəliyinin tanınması dərəcəsi, ayrılan müvəqqəti fərqlərin tətbiq oluna biləcəyi Şirkətin gələcək vergi tutulan xərclərinin ehtimalının qiymətləndirilməsinə əsaslanır. Bundan əlavə, hər hansı bir hüquqi və ya iqtisadi məhdudiyyətlərin və ya qeyri-müəyyənliyin təsirini qiymətləndirmək üçün vacib mülahizə tələb olunur.

4.20 Hesablamanın qeyri-müəyyənliyi

Aktivlərin, öhdəliklərin, gəlirin və xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsi üzrə ən əhəmiyyətli təsiri olan hesablamalar və fərziyyələr haqqında məlumat aşağıda göstərilib. Faktiki nəticələr əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Qeyri-maddi aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Dəyərsizləşmə zərəri aktivin və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidin balans dəyərinin bərpa edilə bilən məbləğdən artıq olduğu məbləğdə tanınır. Bərpa edilə bilən məbləği müəyyən etmək üçün rəhbərlik hər bir pul vəsaitlərini yaradan vahiddən pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətini qiymətləndirir və həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin diskontlaşdırılmış dəyəri hesablamaq məqsədilə münasib faiz dərəcəsinə müəyyən edir. Pul vəsaitlərinin gözlənilən gələcək hərəkətinin qiymətləndirilməsi prosesində rəhbərlik gələcək əməliyyat nəticələri haqqında fərziyyələrini edir. Bu fərziyyələr gələcək hadisələrə və hallara aiddir.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

4 Əhəmiyyətli uçot qaydalarının icmalı (davamı)

4.20 Hesablamaların qeyri-müəyyənliyi (davamı)

Faktiki nəticələr dəyişə bilər və növbəti maliyyə ili ərzində Şirkətin aktivlərində əhəmiyyətli düzəlişlərə səbəb ola bilər. Bir çox hallarda tətbiq olunan diskont dərəcəsinin müəyyən edilməsinə bazar riskinə və aktivə xas risk amillərinə müvafiq düzəlişlərin qiymətləndirilməsi daxildir.

Ehtiyatlar

Ehtiyatlar müəyyən əməliyyatlarla bağlı əldə olan məlumatlardan rəhbərliyin hesablamaları əsasında müəyyənləşdirilir. Şirkətin qeydə alınmış xalis gəlirini şişirməmək və öhdəliklərini aşağı qiymətləndirməmək üçün təminatların hesablanması zamanı ehtiyatla iş görülür.

Amortizasiya olunan əsas vəsaitlərin yararlılıq müddəti

Rəhbərlik dəyərdən düşən aktivlərin Şirkətə nəzərdə tutulan faydası əsasında hər hesabat dövründə dəyərdən düşən aktivlərin yararlılıq müddətini nəzərdən keçirir. Aktivlərin balans dəyəri 9-cu qeyddə təhlil edilir. Lakin real nəticələr xüsusilə kompüter və ofis avadanlığı ilə əlaqədar texniki köhnəlmə səbəbindən fərqlənə bilər.

Aktivlərdən istifadə hüququ və icarə öhdəliyi

Aktivlərdən istifadə hüququ və icarə öhdəliyi 16 №-li BMHS-a uyğun olaraq uçota alınmışdır. Rəhbərlik hesablama üçün istifadə olunan icarə müddətinin faktlara əsaslandığına və müqaviləyə əsasən bağlanma ehtimalı olduğuna inanır. Faiz təxminləri, eyni zamanda şirkətin öz borc portfelinə görədir və bazara əsaslanır. Aktivlərdən istifadə hüququnun qalıq dəyərləri qeyd 10-da təhlil olunub.

5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Bank hesablarında olan məbləğlər	915	1,225
Ümumi bank hesablarında olan məbləğlər	915	1,225
Çıxılsın: Dəyərsizləşmə zərəri üzrə ehtiyat	(60)	(63)
Bank hesablarında olan məbləğlər, xalis	855	1,162

Aşağıdakı cədvəl MHBS 9-a ("Maliyyə alətləri") uyğun olaraq dəyərsizləşmə üzrə zərər üçün ehtiyatın hərəkətini göstərir:

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
1 yanvar tarixinə qalıq	63	49
Dövr ərzində (bərpa)/xərc	(3)	14
31 dekabr tarixinə qalıq	60	63

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat üçün pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri aşağıdakıları əhatə edir:

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Bank hesablarında olan məbləğlər	915	1,225
	915	1,225

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

6 Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Maliyyə lizinqinə qoyulan xalis investisiya	14,044	13,896
Çıxılsın: Maliyyə lizinqi üzrə ehtiyatlar	(1,641)	(3,280)
Maliyyə lizinqi (dəyərsizləşmə zərərləri çıxıldıqdan sonra)	12,403	10,616

31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiyaların faiz dərəcələri illik 20%-dən 26%-ə qədər (2023: 20%-dən 25%-ə) dəyişib. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə hesablanmış faiz gəliri 124,757 AZN təşkil etmişdir (2023: 199,806 AZN). İl ərzində Şirkət 11,804,283 AZN (2023-cü il: 11,605,492 AZN) məbləğində maliyyə lizinqi müqaviləsi bağlamışdır.

Lizinqlər Azərbaycan Respublikası daxilində müştərilərə verilmişdir.

Maliyyə lizinqə xalis investisiyaya qarşı təminatlar icarəçilərə verilmiş əsas aktivlərdir. Aşağıdakı cədvəldə BMHS 9 - Maliyyə alətləri standartının qəbul edilməsinin nəticəsi olaraq maliyyə lizinqinə qoyulan xalis investisiya üzrə dəyərsizləşmə ehtiyatı üzrə yaranan itkinin açılış və bağlanış balanslarının üzləşməsi göstərilir.

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
1 yanvar tarixinə qalıq	3,280	2,626
İl ərzində silinən	(14)	(99)
İl üzrə (bərpa)/xərc	(1,625)	753
31 dekabr balansı	1,641	3,280

31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya üçün gözlənilən kredit zərərindəki hərəkət aşağıdakı kimidir:

	Mərhələ 1 AZN '000'	Mərhələ 2 AZN '000'	Mərhələ 3 AZN '000'	Cəmi AZN '000'
ECL ehtiyatı				
1 yanvar balansı	448	1,726	1,106	3,280
İl ərzində silinən	-	-	(14)	(14)
Ehtiyatlar üzrə (bərpa)/xərc	220	(1,335)	(510)	(1,625)
31 dekabr balansı	668	391	582	1,641

31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya üçün gözlənilən kredit zərərindəki hərəkət aşağıdakı kimidir:

	Mərhələ 1 AZN '000'	Mərhələ 2 AZN '000'	Mərhələ 3 AZN '000'	Cəmi AZN '000'
ECL ehtiyatı				
1 yanvar balansı	534	638	1,454	2,626
İl ərzində silinən	-	-	(99)	(99)
Ehtiyatlar üzrə (bərpa)/xərc	(86)	1,088	(249)	753
31 dekabr balansı	448	1,726	1,106	3,280

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

6. Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya (davamı)

31 dekabr 2024-cü il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya aşağıdakı cədvəldə əks olunmuşdur:

	Mərhələ 1 AZN '000'	Mərhələ 2 AZN '000'	Mərhələ 3 AZN '000'	Cəmi AZN '000'
Müştərilərə verilən kreditlər				
Vaxtı keçməmiş	12,093	-	-	12,093
Vaxtı 30-gündən az keçmiş	737	-	-	737
Vaxtı 30-90 gün keçmiş	-	559	-	559
Vaxtı 91-180 gün keçmiş	-	-	318	318
Vaxtı 181-360 gün keçmiş	-	-	110	110
Vaxtı 360 gündən çox keçmiş	-	-	227	227
Cəmi	12,830	559	655	14,044
Çıxılsın: gözlənilən kredit itkisi	(668)	(391)	(582)	(1,641)
Müştərilərə verilən kreditlər, xalis	12,162	168	73	12,403

31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya aşağıdakı cədvəldə əks olunmuşdur:

	Mərhələ 1 AZN '000'	Mərhələ 2 AZN '000'	Mərhələ 3 AZN '000'	Cəmi AZN '000'
Müştərilərə verilən kreditlər				
Vaxtı keçməmiş	4,448	-	-	4,448
Vaxtı 30-gündən az keçmiş	3,765	-	-	3,765
Vaxtı 30-90 gün keçmiş	-	4,577	-	4,577
Vaxtı 91-180 gün keçmiş	-	-	733	733
Vaxtı 181-360 gün keçmiş	-	-	180	180
Vaxtı 360 gündən çox keçmiş	-	-	193	193
Cəmi:	8,213	4,577	1,106	13,896
Çıxılsın: gözlənilən kredit itkisi	(448)	(1,726)	(1,106)	(3,280)
Müştərilərə verilən kreditlər, xalis	7,765	2,851	-	10,616

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Korporativ müştərilərə verilmiş kreditlər	243	81
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər	11,883	8,040
Müştərilərə verilən kreditlər, ümumi	12,126	8,121
Çıxılsın: dəyərsizləşmə itkisi üçün ehtiyat	(3,115)	(3,779)
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	9,011	4,342

Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə hesablanmış faiz gəliri 31 dekabr 2024-cü il tarixinə 206,026 AZN təşkil etmişdir.(2023:AZN 988,040). Müştərilərə verilmiş kreditlər Azərbaycan Respublikası daxilindəki şəxslərə verilmişdir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə müştərilərə verilən kreditlər və maliyyə lizinqi üzrə faiz dərəcələri illik 1%-dən 50% və 20%-26% -ə (2023: 1% to 32% and 20% to 25%) qədərdir.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

7. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

31 dekabr 2024-cü il tarixinə müştərilərə verilən kredit üçün gözlənilən kredit zərərindəki hərəkət aşağıdakı kimidir:

	Mərhələ 1 AZN '000'	Mərhələ 2 AZN '000'	Mərhələ 3 AZN '000'	Cəmi AZN '000'
ECL ehtiyatı				
1 yanvar balansı 2024	195	376	3,208	3,779
İl ərzində silinən	-	-	(205)	(205)
Ehtiyatlar üzrə (bərpa)/xərc	286	(93)	(652)	(459)
31 dekabr balansı 2024	481	283	2,351	3,115

31 dekabr 2023-cü il tarixinə müştərilərə verilən kredit üçün gözlənilən kredit zərərindəki hərəkət aşağıdakı kimidir:

	Mərhələ 1 AZN '000'	Mərhələ 2 AZN '000'	Mərhələ 3 AZN '000'	Cəmi AZN '000'
ECL ehtiyatı				
1 yanvar balansı 2023	173	639	3,341	4,153
İl ərzində silinən	-	-	(284)	(284)
Ehtiyatlar üzrə (bərpa)/xərc	22	(263)	151	(90)
31 dekabr balansı 2023	195	376	3,208	3,779

Əhəmiyyətli kredit riskləri

31 dekabr 2024-cü il tarixinə müştərilərə verilən kreditlər aşağıdakı cədvəldə əks olunmuşdur:

	Mərhələ 1 AZN '000'	Mərhələ 2 AZN '000'	Mərhələ 3 AZN '000'	CƏMİ AZN '000'
Müştərilərə verilən kreditlər				
Vaxtı keçməmiş	8,949	-	-	8,949
Vaxtı 30-gündən az keçmiş	355	-	-	355
Vaxtı 30-90 gün keçmiş	-	471	-	471
Vaxtı 91-180 gün keçmiş	-	-	80	80
Vaxtı 181-360 gün keçmiş	-	-	332	332
Vaxtı 360 gündən çox keçmiş	-	-	1,939	1,939
Cəmi	9,304	471	2,351	12,126
Çıxılsın: gözlənilən kredit itkisi	(481)	(283)	(2,351)	(3,115)
Müştərilərə verilən kreditlər, xalis	8,823	188	-	9,011

31 dekabr 2023-cü il tarixinə müştərilərə verilən kreditlər aşağıdakı cədvəldə əks olunmuşdur:

	Mərhələ 1 AZN '000'	Mərhələ 2 AZN '000'	Mərhələ 3 AZN '000'	Cəmi AZN '000'
Müştərilərə verilən kreditlər				
Vaxtı keçməmiş	2,367	-	-	2,367
Vaxtı 30-gündən az keçmiş	1,568	-	-	1,568
Vaxtı 30-90 gün keçmiş	-	978	-	978
Vaxtı 91-180 gün keçmiş	-	-	1,924	1,924
Vaxtı 181-360 gün keçmiş	-	-	154	154
Vaxtı 360 gündən çox keçmiş	-	-	1,130	1,130
Cəmi	3,935	978	3,208	8,121
Çıxılsın: gözlənilən kredit itkisi	(195)	(376)	(3,208)	(3,779)
Müştərilərə verilən kreditlər, xalis	3,740	602	-	4,342

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

8. Müsadirə edilmiş grovlar

31 dekabr 2024-cü il tarixinə ümumi müsadirə edilmiş girov məbləği 337 min AZN (2023: 327 min AZN) olmuşdur.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə yekun ehtiyat məbləği 239 AZN (2023: 304 AZN) təşkil etmişdir.

31 dekabr 2024-cü il tarixinə geri alınmış girovun ümumi xalis balans dəyəri 98 min AZN (2023: 23 min AZN) təşkil etmişdir.

İl ərzində 65 min manat məbləğində ehtiyat bərpa edilib, lakin 2023-cü il ərzində 152 min manat ehtiyat hesablanıb.

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

9 Əmlak və avadanlıqlar

	Ofis və komputer avadanlıqları AZN '000'	Mebel və avadanlıqlar AZN '000'	Nəqliyat vasitələri AZN '000'	Digər əsas vəsaitlər AZN '000'	Cəmi AZN '000'
2024					
Ümumi qalıq dəyəri					
1 yanvara olan qalıq,	102	56	33	3	194
Əlavələr	100	27	27	14	168
31 dekabra olan qalıq,	202	83	60	17	362
Yığılmış amortizasiya					
1 yanvara olan qalıq,	49	27	14	2	92
İl üzrə amortizasiya (qeyd 20)	32	9	5	2	48
31 dekabra olan qalıq	81	36	19	4	140
31 dekabr 2024-cü il tarixinə xalis qalıq dəyəri	121	47	41	13	222

Rəhbərliyin fikrincə, 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Şirkətin əmlak və avadanlıq dəyərsizləşmə olmamışdır (2023: sıfır).

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

9 Əmlak və avadanlıqlar

	Ofis və komputer avadanlıqları AZN '000'	Mebel və avadanlıqlar AZN '000'	Nəqliyat vasitələri AZN '000'	Digər əsas vəsaitlər AZN '000'	Cəmi AZN '000'
2023					
Ümumi qalıq dəyəri					
1 yanvara olan qalıq,	86	34	33	3	156
Əlavələr	16	22	-	-	38
31 dekabra olan qalıq,	102	56	33	3	194
Yığılmış amortizasiya					
1 yanvara olan qalıq,	29	19	9	-	57
İl üzrə amortizasiya (qeyd 20)	20	8	5	2	35
31 dekabra olan qalıq	49	27	14	2	92
31 dekabr 2023-cü il tarixinə xalis qalıq dəyəri	53	29	19	1	102

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

9.1 Qeyri maddi aktivlər

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Ümumi qalıq dəyər		
1 yanvara olan qalıq,	30	30
Əlavələr	77	-
31 dekabra olan qalıq	107	30
Yığılmış amortizasiya		
1 yanvara olan qalıq,	11	9
İl üzrə amortizasiya (qeyd 20)	14	2
31 dekabra olan qalıq	25	11
31 dekabr tarixinə xalis qalıq dəyəri	82	19

10. Aktivdən istifadə hüququ

Şirkət ofis binasını icarəyə götürüb və BMHS 16 "İcarələr"-ə uyğun olaraq icarə öhdəliyi və istifadə hüququ aktivini qeydə alıb.

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Ümumi qalıq dəyəri		
1 yanvara olan qalıq,	102	102
Əlavələr	195	-
Balansdan çıxarılma/silinmə	(102)	-
31 dekabra olan qalıq	195	102
Yığılmış amortizasiya		
1 yanvara olan qalıq,	40	20
İl üzrə amortizasiya (qeyd 20)	59	20
Balansdan çıxarılma/silinmə	(49)	-
31 dekabra olan qalıq	50	40
31 dekabr tarixinə xalis qalıq dəyəri	145	62

11. Vergilər

Korporativ mənfəət vergisi xərclərinə aşağıdakılar daxildir:

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Mənfəət vergisi	(536)	(568)
Təxirə salınmış vergi gəliri	(471)	132
Cəmi:	(1,007)	(436)

31 dekabr 2024 və 2023-cü illərdə başa çatan illər ərzində Azərbaycanda mənfəət vergisi üzrə vergi dərəcəsi 20% -ə bərabərdir. Vergi dərəcəsinin növbəti maliyyə ilində də eyni qalması gözlənilir.

Qanunla müəyyən edilmiş dərəcələrə əsaslanan gəlir vergisi xərclərinin faktiki ilə tutuşdurulması aşağıdakı kimidir:

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

11 Vergilər (davamı)

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Vergidən əvvəlki mənfəət	5,036	2,138
Vergi faizi	20%	20%
Vergi məbləği	(1,007)	(428)
Çıxılmayan gəlirlər/(xərclər) üzrə verginin təsiri	471	(140)
Müvəqqəti fərqlərin vergi təsiri	(471)	132
Faktiki mənfəət vergisi xərci	(1,007)	(436)

Cari vergi aktivi/(öhdəlik)

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
1 yanvara olan qalıq	(107)	1
İl ərzində vergi xərci	(536)	(568)
İl ərzində edilmiş ödənişlər	298	460
31 dekabra olan qalıq	(345)	(107)

Təxirə salınmış vergi

Təxirə salınmış vergi aktivi 20% (2023: 20%) səviyyəsində qiymətləndirilir. Təxirə salınmış vergi aktivinin bərpası vergi tutulan gələcək dövrün mənfəətdən asılıdır. Təxirə salınmış vergilər, aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyəri ilə maliyyə hesabatlılığı məqsədləri üçün və vergi məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğlər arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirlərini əks etdirir. Şirkət tərəfindən tanınmış təxirə salınmış vergi aktivi hərəkətləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Təxirə salınmış vergi aktivləri		
1 yanvara olan qalıq,	1,096	964
İl üzrə gəlir/(xərclər)	(471)	132
31 dekabra olan qalıq,	625	1,096

31 dekabr tarixinə təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illər üzrə hərəkətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2022 AZN '000'	İl ərzində hərəkət AZN '000'	2023 AZN '000'	İl ərzində hərəkət AZN '000'	2024 AZN '000'
Maliyyə lizinqi üzrə xalis investisiya	550	22	572	(343)	229
Müştərilərə verilmiş kreditlər	263	69	332	(159)	173
Torpaq, tikili, avadanlıq və istifadə hüquqlu aktivlər	(16)	4	(12)	(24)	(36)
Müsadirə edilmiş girovlar	30	31	61	(13)	48
Pul və pul ekvivalentləri	10	3	13	(1)	12
İcarə öhdəliyi	18	(4)	14	45	59
Digər aktiv/öhdəliklər	19	1	20	18	38
Təxirə salınmış komissiya gəliri	90	6	96	6	102
	964	132	1,096	(471)	625

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

12 Digər aktivlər

Maliyyə aktivləri

Onlayn ödəniş sistemlərində debitor borcları

Zəmanət komissiyası gəliri alınacaq

Cəmi:

2024	2023
AZN '000'	AZN '000'
524	122
100	97
624	219

Qeyri-maliyyə aktivləri

Qabaqcadan ödənişlər və avanslar

Cəmi:

31 dekabra olan qalıq

65	31
65	31
689	250

13 Borc vəsaitləri

Borc vəsaitlərinə aşağıdakı maliyyə öhdəlikləri daxildir:

Amortizasiya edilmiş dəyərdə ölçülmüş maliyyə öhdəlikləri

Pasha Bank ASC

Cəmi

2024	2023
AZN '000'	AZN '000'
3,596	502
3,596	502

2024-cü ildə şirkət "Paşa Bank" ASC ilə ümumi məbləği 4,000,000 manat olan müxtəlif kredit müqavilələri bağlayıb. İl ərzində bu kreditlərlə bağlı 429,070 manat məbləğində ödəniş həyata keçirilib. İlin sonuna ödənilməmiş borclar 25,033 AZN hesablanmış faizlə 3,570,930 AZN təşkil edir. Bu kreditlər üzrə illik faiz dərəcəsi 13% təşkil edir və 2026-cı ilə qədər tam ödənilməsi planlaşdırılır. Bundan əlavə, il ərzində 500,000 AZN açılış krediti tam ödənilib.

Borc vəsaitlərinin hərəkəti aşağıdakı kimidir:

1 yanvara qalıq

İl üçün faiz xərcləri

Alınmış yeni borclar

Borcun geri ödənilmiş hissəsi

31 dekabra qalıq

2024	2023
AZN '000'	AZN '000'
502	-
166	19
4,000	500
(1,072)	(17)
3,596	502

13.1 Əlaqədar tərəflərdən alınmış borc

Əlaqədar tərəfin borcuna aşağıdakı maliyyə öhdəlikləri daxildir:

Amortizasiya edilmiş dəyərdə ölçülmüş maliyyə öhdəlikləri

Məmmədov Faiq

Cəmi:

2024	2023
AZN '000'	AZN '000'
-	879
-	879

Əvvəlki illərdə şirkət öz səhmdarı Məmmədov Faiq ilə müxtəlif borc müqavilələri bağlamışdır. Bu borclar 8% faiz dərəcəsinə malikdir. 30 may 2024-cü il tarixinə bütün borc ödənilib.

1 yanvara qalıq

İl üçün faiz xərcləri

Borcun geri ödənilmiş hissəsi

31 dekabra qalıq

2024	2023
AZN '000'	AZN '000'
879	1,408
11	84
(890)	(613)
-	879

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

14 İcarə öhdəliyi

Şirkət ofis binasını icarəyə götürüb və BMHS 16 "İcarələr"-ə uyğun olaraq icarə öhdəliyi və istifadə hüququ aktivini qeydə alıb.

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Uzunmüddətli		
İcarə öhdəliyi	53	51
Qısamüddətli	53	51
İcarə öhdəliyi	97	20
	97	20
Cəmi icarə öhdəliyi	150	71

	1 il ərzində AZN '000'	1-2 il AZN '000'	2-5 il AZN '000'	Cəmi: AZN '000'
31 dekabr, 2024				
İcarə ödənişləri	114	56	-	170
Faiz xərcləri	(17)	(3)	-	(20)
Xalis cari dəyər	97	53	-	150
31 dekabr, 2023				
İcarə ödənişləri	31	31	31	93
Faiz xərcləri	(11)	(8)	(3)	(22)
Xalis cari dəyər	20	23	28	71

İcarə öhdəliklərindəki hərəkət aşağıdakı kimidir:

	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Balans 1 yanvar	71	88
Yeni icarə	195	-
İl ərzində silinmiş	(63)	-
İl ərzindəki faiz xərci	19	15
Ödənilmiş borc	(72)	(32)
Balans 31 dekabr,	150	71

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

15 Digər öhdəliklər

	2024	2023
	AZN '000'	AZN '000'
Maliyyə öhdəlikləri		
Digər öhdəliklər	165	162
İstifadə edilməmiş məzuniyyətlər	147	87
	312	249
Qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
Digər öhdəliklər	38	81
Zəmanətlər üçün ehtiyat	26	25
	64	106
31 dekabra qalıq	376	355

16. Kapital

Buraxılmasına icazə verilmiş səhmlərin sayı 1,000 (2023-cü il: 1,000) hər səhmin nominal dəyəri isə 10 AZN təşkil edir. Buraxılmasına icazə verilmiş bütün səhmlər buraxılmış və tam ödənilmişdir.

Səhmdarlar	2024	2023	2024	2023
	%	%	AZN'000	AZN'000
Practical Solutions Middle East FZ-LLC	83	83	8,300	8,300
Məmmədov Faiq	8.5	8.5	850	850
Chaparxana KFT LLC	8.5	8.5	850	850
Cəmi:	100	100	10,000	10,000

Əlavə ödənilmiş kapital

Kapital qoyuluşu

31 dekabr tarixinə, 13 min AZN məbləğində əlavə ödənilmiş kapital Şirkətin bir səhmdarından alınmış 901 min AZN məbləğində maliyyə öhdəliyinin ilkin tanınması üzrə gəlirdən ibarətdir.

Şirkətin səhmdar kapitalı səhmdar tərəfindən AZN ilə qoyulmuş və onun hər hansı dividend və kapital bölüşdürülməsini AZN ilə almaq hüququ vardır.

Divident

24 yanvar 2024-cü il tarixində Direktorlar Şurasının qərarına əsasən 155 min manat məbləğində dividendlər elan edilmiş və 8 fevral 2024-cü il tarixində ödənilmişdir.

31 dekabr 2023-ci il tarixində başa çatan il ərzində elan edilmiş və ödənilmiş cəmi dividendlər 140 min AZN təşkil etmişdir.

17. Xalis faiz gəliri

	2024	2023
	AZN '000'	AZN '000'
Faiz gəliri		
Maliyyə lizinqinə xalis investisiya üzrə faiz gəliri	3,148	2,573
Müştərilərə verilən kreditlər üzrə faiz gəlirləri	2,279	1,883
Zəmanətlər üzrə faiz gəlirləri	33	77
	5,460	4,533

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

18. Müştərilərə verilmiş kreditlər və maliyyə lizinqi üzrə ehtiyatlar və ehtiyatların bərpası

	2024	2023
	AZN '000'	AZN '000'
Maliyyə lizinqi üzrə ehtiyatın bərpası/(ehtiyat)	1,639	(753)
Müştərilərə verilmiş kreditlər üzrə ehtiyatın bərpası/(ehtiyat)	445	90
	<u>2,084</u>	<u>(663)</u>

19. Əmək haqqı xərcləri

	2024	2023
	AZN '000'	AZN '000'
Əmək haqları və mükafatlar	1,130	697
Sosial sığorta xərcləri	202	129
Cəmi işçilərə çəkilən xərclər	<u>1,332</u>	<u>826</u>

20. Ümumi və inzibati xərclər

	2024	2023
	AZN '000'	AZN '000'
Podratçının haqları	306	269
Yerləşmə və icarə xərcləri	162	113
Hüquqi xidmətlər və məsləhətlər	121	54
Bank xərcləri	68	21
İstifadə hüququ olan aktiv üzrə amortizasiya	59	20
Ofis ləvazimatları	57	28
Maddi aktivlər üzrə amortizasiya	48	35
Tənzimləmə haqları	36	16
Rabitə xərcləri	30	8
İcarə öhdəlikləri üzrə maliyyə xərcləri	19	15
Qeyri maddi aktivlər üzrə amortizasiya	14	2
Ödənilməmiş borclar müqabilində götürülmüş girovlar üzrə	(65)	152
Pul vəsaitləri üzrə ehtiyat	(3)	14
Digər	175	62
Cəmi ümumi və inzibati xərclər	<u>1,027</u>	<u>809</u>

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

21. Öhdəliklər, ehtimallar və əməliyyat riski

Əməliyyat icarəsi öhdəlikləri

31 dekabr 2024-cü il tarixinə (2023: sıfır) Şirkətdə əsas kredit icarə öhdəlikləri yoxdur.

Kapital Öhdəlikləri

31 dekabr 2024-cü il tarixinə Şirkətin əsas kapital öhdəliyi yoxdur (2023: Sıfır).

Şərti öhdəliklər

Məhkəmə prosesi

Məhkəmə prosesi mütəmadi və normal fəaliyyət zamanı şirkət ona qarşı müəyyən iddialar alır. Öz qiymətləndirmələrinə və daxili peşəkar məsləhətlərinə əsasən, şirkətin rəhbərliyi iddialara görə heç bir maddi itkiyə yol verilməyəcək və buna görə də bu maliyyə hesabatlarında heç bir müddə nəzərdə tutulmamışdır. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Şirkətə qarşı heç bir iddia yoxdur. Tələb olunduqda, ehtiyat, maliyyə hesabatlarında da qeyd edilmişdir. 31 dekabr 2024-cü il tarixinə Şirkətə qarşı əhəmiyyətli bir iddia yoxdur.

İş mühiti və tənzimləyici mühit

Şirkətin əsas əməliyyatları Azərbaycan Respublikasında aparılır. Azərbaycan iqtisadiyyatı gücləndirmək və şaxələndirmək üçün iqtisadi islahatları və hüquqi, vergi və normativ bazasını inkişaf etdirməyi davam etdirir. Qlobal təchizat zəncirlərinin pozulması, Rusiya Federasiyası və Ukrayna arasında münaqişə, eləcə də mallara artan istehlak tələbi 2023-cü ildə global iqtisadiyyata əhəmiyyətli inflyasiya təzyiqlərinə, o cümlədən əmtəə qiymətlərinin artmasına səbəb oldu. Şirkətin fəaliyyət göstərdiyi iqtisadiyyatlara təsiri aşağıdakı kimi təqdim olunur.

2024-cü ilin birinci yarısında Azərbaycan iqtisadiyyatı neft və qaz qiymətlərinin dəyişməsinin yaratdığı çətinliklər və imkanlardan keçməyə davam etdi. Azərbaycan hökuməti iqtisadiyyatın şaxələndirilməsinə və neft-qaz sektorundan asılılığın azaldılmasına yönəlmiş böyük iqtisadi və sosial islahatların həyata keçirilməsində səylərini davam etdirmişdir. İlin birinci yarısında ümumi iqtisadiyyat 4,3 faiz genişlənmiş, neft sektorunun istehsalı 0,6 faiz, qeyri-neft sektorunun istehsalı isə 6,9 faiz artmışdır. Dövr ərzində Azərbaycanın strateji valyuta ehtiyatları 3% artaraq 69,7 milyard ABŞ dolları təşkil edib. Bütün bu axınlar Azərbaycan manatının sabitliyinə töhfə verdi və iqtisadi dayanıqlığı dəstəklədi. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının (AMB) məlumatına görə, 2024-cü ilin birinci yarısında inflyasiya səviyyəsi 0,7% təşkil edib ki, bu da illik hədəf inflyasiya səviyyəsindən 4+2% aşağıdır. ARMB monetar şəraitin idarə edilməsi və Azərbaycan manatının sabitliyinin qorunması istiqamətində səylərini davam etdirmişdir. Siyasət dərəcəsi qlobal inflyasiya tendensiyalarına uyğun olaraq düzəldilib və yenidən maliyyələşdirmə dərəcəsi 7,25% səviyyəsində müəyyən edilib.

“Fitch Ratings” son illərdə aparılan iqtisadi siyasətin effektivliyi, güclü fiskal göstəricilər və yüksək karbohidrogen qiymətləri səbəbindən 2024-cü ilin iyul ayında Azərbaycan Respublikasının kredit reytingini “BBB-” səviyyəsinə yüksəldib.

Bununla belə, Şirkətin maliyyə vəziyyətinə Azərbaycanda baş verən hadisələr təsir etməkdə davam edəcək; Şirkət hesab etmir ki, onun fəaliyyəti ilə bağlı bu gözlənilməz hallar Azərbaycan Respublikasındakı analoji müəssisələrdən daha əhəmiyyətlidir. Şirkət rəhbərliyi mövcud şəraitdə bu hadisələri yaxından izləyir və yaxın gələcəkdə Şirkətin biznesinin davamlılığını və inkişafını dəstəkləmək üçün lazımi tədbirlər görür. Əlavə edilən maliyyə hesabatlarına bu qeyri-müəyyənliklərin gələcəkdə aydınlaşdırılması nəticəsində yarana biləcək hər hansı düzəlişlər daxil edilmir. Bu cür düzəlişlər, əgər varsa, onların məlum olduğu və qiymətləndirilə biləcəyi dövrdə hesabat veriləcəkdir.

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

21. Öhdəliklər, ehtimallar və əməliyyat riski (davamı)

Vergitutma

Azərbaycan Respublikasının kommertiya qanunvericiliyi, o cümlədən vergi qanunvericiliyi birdən çox şərhə yol verə bilər. Bundan əlavə, vergi orqanlarının sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı özbaşına qərarlar verməsi riski var. Rəhbərliyin Şirkətin biznes fəaliyyəti ilə bağlı mülahizələrinə əsaslanan rəftar vergi orqanları tərəfindən etiraz edilərsə, Şirkət əlavə vergilər, cərimələr və faizlər üçün hesablanı bilər. Belə qeyri-müəyyənlik maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi, dəyərsizləşmə üzrə zərərər üçün ehtiyatın qiymətləndirilməsi və əqdlərin bazar qiymətlərinin müəyyən edilməsi ilə bağlı ola bilər. Bundan əlavə, belə qeyri-müəyyənlik vergi tutulan mənfəətin aşağı qiymətləndirilməsi kimi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar və debitor borcları üzrə dəyərsizləşmə üzrə zərərər üçün ehtiyatın yaradılması və bərpası üzrə müvəqqəti fərqlərin qiymətləndirilməsi ilə bağlı ola bilər.

Ümumiyyətlə, vergi ödəyiciləri yoxlama ilindən əvvəlki üç təqvim ili ilə bağlı vergi yoxlamalarına məruz qalırlar. Bununla belə, başa çatmış yoxlamalar yuxarı vergi müfəttişliklərinin tabeliyində olan vergi müfəttişliklərində aparılan vergi yoxlamalarının nəticələrinə baxaraq sonrakı əlavə vergi yoxlamalarının aparılması imkanını istisna etmir. Rəhbərlik hesab edir ki, 31 dekabr 2024-cü il tarixinə müvafiq qanunvericiliyin şərhı məqsəduyğundur və Şirkətin vergi və valyuta mövqeləri davamlı olacaqdır.

22 Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin kateqoriyaları

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim edilmiş balans dəyərləri maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin aşağıdakı kateqoriyalarına aiddir:

	Qeyd	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Maliyyə aktivləri			
Amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülmüş maliyyə aktivləri:			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	5	855	1,162
Maliyyə lizinə qoyulan xalis investisiya	6	12,403	10,616
Müştərilərə verilən kreditlər üzrə xalis investisiya	7	9,011	4,342
Digər aktivlər	12	624	219
		22,893	16,339
Maliyyə öhdəlikləri			
Amortizasiya edilmiş dəyərlə ölçülmüş maliyyə öhdəlikləri:			
Borc vəsaitləri	13	3,596	502
Əlaqədar tərəfdən kreditlər	13.1	-	879
İcarə öhdəliyi	14	150	71
Digər öhdəliklər	15	312	249
		4,058	1,701

Maliyyə alətlərinin hər kateqoriyası üzrə uçot siyasətlərinin təsviri üçün qeyd 4.8-ə baxın. Şirkətin maliyyə aləti ilə bağlı riskinin, o cümlədən riskin idarə edilməsi məqsədləri və siyasətlərinin təsviri qeyd 23-də verilib. Ədalətli dəyərlərə aid məlumat qeyd 24-də təqdim edilib

23 Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəetmə və daxili nəzarət

a) Korporativ idarəetmə üzrə çərçivə sənədi

Cəmiyyət Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinə uyğun olaraq məhdud məsuliyyətli cəmiyyət kimi yaradılmışdır. Cəmiyyətin ali idarəetmə orqanı Müşahidə Şurasıdır. Müşahidə Şurası Cəmiyyətin İdarə heyətini təyin edir. İdarə heyəti Müşahidə Şurasının qərarlarının icrasına cavabdehdir. Cəmiyyətin Nizamnaməsi Müşahidə Şurası tərəfindən təsdiq edilən və İdarə heyəti tərəfindən təsdiq edilən qərarların siyahılarını müəyyən edir. Şirkətin ümumi fəaliyyətinə İdarə heyəti rəhbərlik edir. Cəmiyyətin İdarə heyəti

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

23 Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəetmə və daxili nəzarət (davamı)

a) Korporativ idarəetmə üzrə çərçivə sənədi (davamı)

Müşahidə Şurasının qərarlarının icrasına cavabdehdir. Cəmiyyətin İdarə heyəti Cəmiyyətin Müşahidə Şurasına hesabat verir.

b) Daxili nəzarət siyasəti və prosedurları

Direktor, əməliyyatların miqyası və xarakteri ilə mütənasib olan Şirkətdə daxili nəzarətin inkişafı, həyata keçirilməsi və saxlanılması üçün məsuliyyət daşıyır.

Daxili nəzarətin məqsədi aşağıdakıları təmin etməkdir:

- risklərin düzgün və hərtərəfli qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi
- müvafiq işləmə və mühasibat və maliyyə hesabatları funksiyaları, o cümlədən əməliyyatların düzgün təsdiqlənməsi, işlənməsi və qeyd edilməsi
- mühasibat uçotu sənədlərinin, idarəetmə məlumatlarının, tənzimləmə hesabatlarının və s. tamlığı, düzgünlüyü və vaxtında verilməsi
- IT sistemlərinin etibarlılığı, məlumat və sistemlərin bütövlüyü və qorunması
- saxta və ya qeyri-qanuni fəaliyyətlərin, o cümlədən əmlakın mənimsənilməsinin qarşısının alınması
- qanun və qaydalara uyğunluq.

Rəhbərlik risklərin müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi, nəzarətin tərtib edilməsi və onların effektivliyinin monitorinqi üçün məsuliyyət daşıyır. Rəhbərlik, Şirkətin daxili nəzarətinin effektivliyini izləyir və vaxtaşırı əlavə nəzarət tətbiq edir və ya mövcud nəzarətləri zəruri hesab etdikdə dəyişdirir. Daxili audit xidmətinin əsas funksiyalarına aşağıdakılar daxildir:

- bütövlükdə daxili nəzarət sisteminin auditı və səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi, əsas idarəetmə strukturlarının qərarlarının yerinə yetirilməsi
- Şirkətdə daxili sənədlər (metodlar, proqramlar, qayda və prosedurlar) ilə tənzimlənən risklərin qiymətləndirilməsi metodologiyasının və risklərin idarə edilməsi prosedurlarının
- səmərəliliyinin auditı.
- Mühasibat və hesabat işinin düzgünlüyünün, tamlığı və vaxtında və maliyyə məlumatlarının toplanması və təqdim edilməsinin (etibarlılığı, dolğunluğu və obyektivliyi daxil olmaqla) yoxlanılması və yoxlanılması
- Şirkət əmlakının qorunması üzrə tətbiq olunan metodların auditı
- əməliyyatların və digər sövdələşmələrin iqtisadi məqsədəuyğunluğunun və səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi
- daxili nəzarət prosesləri və prosedurlarının auditı

Daxili Audit funksiyası rəhbərlikdən asılı deyil və birbaşa Müşahidə Şurasına hesabat verir. Daxili audit yoxlamalarının nəticələri müvafiq iş prosesi menecerləri ilə birlikdə şirkət rəhbərliyinə təqdim olunan xülasələrlə müzakirə olunur.

Şirkətdə daxili nəzarət sisteminə aşağıdakılar daxildir:

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

23 Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəetmə və daxili nəzarət (davamı)

b) Daxili nəzarət siyasəti və prosedurları (davamı)

- Müşahidə Şurası
- İdarə heyəti
- Audit komitəsi
- Maliyyə şöbəsi
- Daxili audit
- Kredit komitəsi
- Portfelin idarə olunması şöbəsi

Müəyyən edilmiş standartlara, siyasətə və prosedurlara uyğunluq üçün cavabdeh olan digər işçilər, bölmə və funksiyalar:

- Filial rəhbərləri
- Hüquq şöbəsi
- Nəzarət vəzifələri olan digər işçilər / bölmələr

Rəhbərlik hesab edir ki, Şirkət ARMB-nin risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemləri ilə bağlı tələblərinə, o cümlədən daxili audit funksiyası ilə bağlı tələblərə uyğundur və risklərin idarə edilməsi və daxili nəzarət sistemləri əməliyyatların miqyası, xarakteri və mürəkkəbliyinə uyğundur.

c) Risklərin idarə edilməsi siyasəti və prosedurları

Şirkətin üzvləşdiyi riskləri müəyyənləşdirmək, təhlil etmək və idarə etmək, müvafiq risk hədləri və nəzarəti təyin etmək, risk səviyyəsini və həddlərə riayət edilməsini daim nəzarət etmək məqsədi daşıyan risklərin idarə edilməsi siyasəti mövcuddur.

Müşahidə Şurası risklərin idarə edilməsi çərçivəsinə nəzarət etmək, əsas risklərin idarə edilməsinə nəzarət etmək və risklərin idarə edilməsi siyasətini və prosedurlarını nəzərdən keçirmək, habelə əhəmiyyətli dərəcədə böyük riskləri təsdiqləmək üçün ümumi məsuliyyət daşıyır.

İdarə heyəti, risklərin azaldılması tədbirlərinin izlənməsi və həyata keçirilməsi və şirkətin müəyyən edilmiş risk parametrləri daxilində fəaliyyət göstərməsini təmin etmək üçün məsuliyyət daşıyır. Şirkətin risklərin idarə edilməsi prosedurlarının effektivliyinə və ardıcıl tətbiq edilməsinə nəzarət etmək üçün Şirkətin baş direktoru vaxtaşırı daxili audit funksiyası ilə hazırlanmış hesabatları alır, bu hesabatların məzmununu müzakirə edir və təklif olunan düzəliş tədbirlərini nəzərdən keçirir.

d) Bazar riski

Bazar riski, bazar qiymətindəki dəyişikliklər səbəbindən maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin axınının dəyişməsi riski. Bazar riskinə valyuta riski, faiz dərəcəsi riski və digər qiymət riskləri daxildir. Bazar riski ümumi və spesifik bazar hərəkətlərinə və bazar qiymətlərinin dəyişkənliyi səviyyəsinə məruz qalan faiz dərəcələri, valyuta və kapital maliyyə alətlərindəki açıq mövqelərdən yaranır.

i) Faiz dərəcəsi riski

Pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə faiz dərəcəsi riski, bazar faiz dərəcələrindəki dəyişikliklər səbəbindən maliyyə alətinin gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin dəyişməsi riskidir. Ədalətli dəyər faiz dərəcəsi riski, bazar faiz dərəcələrindəki dəyişikliklər səbəbindən maliyyə alətinin dəyərinin dəyişməsi riskidir. Şirkət bazar faiz dərəcələrinin həm ədalətli dəyərinə, həm də pul vəsaitlərinin hərəkəti risklərinə üstünlük təşkil edən səviyyələrdəki dəyişikliklərin təsirlərinə məruz qalır. Faiz marjaları bu cür dəyişikliklər nəticəsində arta bilər, lakin gözlənilməz hərəkətlər baş verdikdə itkiləri azalda bilər. Şirkətin müştərilərə borcları və kreditləri sabit faizlədir. Buna görə həssaslıq təhlili təqdim edilmir.

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

23. Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəetmə və daxili nəzarət (davamı)

i) Faiz dərəcəsi riski (davamı)

Aşağıdakı cədvəl faiz dərəcələrinin yenidən qiymətləndirilməsində uyğunsuzluq səviyyəsini göstərir:

	Faiz dərəcəsi	3 ay ərzində	3-6 ay ərzində	6- 12 ay ərzində	1-5 il ərzində	Faizsiz	Cəmi
	%	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'	AZN	AZN '000'
31 dekabr 2024-cü il							
Maliyyə aktivləri:							
Pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalenti (qeyd 5)		-	-	-	-	855	855
Maliyyə lizinqinə qoyulan xalis investisiya (qeyd 6)	20% - 26%	2,577	2,353	3,798	3,675	-	12,403
Müştərilərə verilən kreditlər (qeyd 7)	1% - 50%	1,871	1,728	2,589	2,823	-	9,011
Digər maliyyə aktivləri (qeyd 12)	3%	-	100	-	-	524	624
		4,448	4,181	6,387	6,498	1,379	22,893
Maliyyə öhdəlikləri:							
Alınmış kredit (qeyd 13)	12%-13%	523	478	953	1,642	-	3,596
Əlaqədar tərəfdən kreditlər (qeyd 13.1)		-	-	-	-	-	-
İcarə öhdəliyi (qeyd 14)	16.39% - 18.10%	23	24	50	53	-	150
Digər maliyyə öhdəlikləri (qeyd 15)		-	-	-	-	312	312
		546	502	1,003	1,695	312	4,058
Cəmi faiz yenidən qiymətləndirmə boşluğu		3,902	3,679	5,384	4,803	1,067	18,835

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

23. Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəetmə və daxili nəzarət (davamı)

i) Faiz dərəcəsi riski (davamı)

	Faiz dərəcəsi	3 ay ərzində	3-6 ay ərzində	6- 12 ay ərzində	1-5 il ərzində	Faizsiz	Cəmi
	%	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'
31 dekabr 2023-cü il							
Maliyyə aktivləri:							
Pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalenti (qeyd 5)		-	-	-	-	1,162	1,162
Maliyyə lizinqinə qoyulan xalis investisiya (qeyd 6)	20% - 26%	2,260	2,124	3,227	3,005	-	10,616
Müştərilərə verilən kreditlər (qeyd 7)	1% - 50%	1,051	941	1,301	1,049	-	4,342
Digər maliyyə aktivləri (qeyd 12)	3%	-	97	-	-	122	219
		3,311	3,162	4,528	4,054	1,284	16,339
Maliyyə öhdəlikləri:							
Alınmış kredit (qeyd 13)	12%-13%	251	-	251	-	-	502
Əlaqədar tərəfdən kreditlər (qeyd 13.1)		879	-	-	-	-	879
İcarə öhdəliyi (qeyd 14)	16.39% - 18.10%	5	5	10	51	-	71
Digər maliyyə öhdəlikləri (qeyd 15)		-	-	-	-	249	249
		1,135	5	261	51	249	1,701
Cəmi faiz yenidən qiymətləndirmə boşluğu		2,176	3,157	4,267	4,003	1,035	14,638

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

23. Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəetmə və daxili nəzarət (davamı)

(ii) Xarici valyuta riski

Xarici valyuta riski xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklər səbəbindən maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin dəyişməsi riskidir.

Valyuta riski valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklər nəticəsində mənfəətin və/və ya kapitalın dəyişməsi riskidir. Şirkətin xarici valyuta riski əsasən kassada olan nağd xarici valyuta vəsaitləri, banklardakı qalıqlar və borclardan ibarətdir. Şirkət xarici valyutada olan aktiv və öhdəlikləri uyğunlaşdırmaqla valyuta risklərini idarə edir. Risk konsentrasiyasını məhdudlaşdırmaq üçün xalis açıq mövqe və qarşı tərəf limitləri müəyyən edilmişdir. Şirkəti valyuta riskinə məruz qoyan xarici valyutada olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri aşağıda açıqlanır

Valyuta	USD	Cəmi
31 dekabr 2024-cü il	AZN '000'	AZN '000'
Maliyyə aktivləri:		
Pul və pul ekvivalentləri	335	335
Ümumi məruz qalma – xalis	335	335

Valyuta	USD	Cəmi
31 dekabr 2023-cü il	AZN '000'	AZN '000'
Maliyyə aktivləri:		
Pul və pul ekvivalentləri	113	113
Ümumi məruz qalma – xalis	113	113

Aşağıdakı cədvəl manatın rubla nisbətə məzənnəsinə münasibətə vergi və kapitaldan əvvəl mənfəətin/(zərərin) həssaslığını göstərir. O, 31 dekabr 2024-cü il tarixinə manatın 5% zəifləməsinə/güclənməsinə nəzərdə tutur (2023: zəifləmə/güclənmə 5%). Hər hesabat tarixində həssaslıq təhlili aşağıdakı kimidir:

	Vergidən əvvəl mənfəət/(zərər).		Kapital	
	2024	2023	2024	2023
	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'
AZN zəiflənməsi 5% / 5%	17	6	14	5
AZN güclənməsi 5% / 5%	(17)	(6)	(14)	(5)

(e) Kredit riski

Kredit riski müştəri və ya maliyyə alətinin qarşı tərəfi müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmədikdə Şirkət üçün maliyyə itkisi riskidir. Şirkət kredit risklərinin idarə olunması (həm tanınmış maliyyə aktivləri, həm də tanınmamış müqavilə öhdəlikləri üçün), o cümlədən portfel konsentrasiyasını məhdudlaşdırmaq və kredit

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

23. Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəetmə və daxili nəzarət (davamı)

(e) Kredit riski (davamı)

riskini fəal şəkildə izləmək üçün Kredit Komitəsinin yaradılması ilə bağlı siyasət və prosedurlara malikdir. Kredit siyasəti Müşahidə Şurası tərəfindən nəzərdən keçirilir və təsdiqlənir. Banklarla əlaqəli kredit riski məqbul dərəcədə qiymətləndirilmiş banklar səbəbindən məhduddur. Kredit siyasətində aşağıdakılar müəyyənləşdirilir:

- Kredit müraciətlərinə baxılması və təsdiqlənməsi qaydaları
- Borcalanların kredit qiymətləndirməsinin metodologiyası
- qarşı tərəflərin, emitentlərin və sığorta şirkətlərinin kredit qiymətləndirməsinin metodologiyası
- kredit sənədlərinə dair tələblər
- Kreditlərin və digər kredit risklərinin davamlı monitorinqi prosedurları

Şirkət fərdi kredit risklərinin icrasına davamlı olaraq nəzarət edir və müştərilərinin kredit qabiliyyətini mütəmadi olaraq yenidən qiymətləndirir. Yoxlama müştərinin ən son maliyyə hesabatlarına və borcalan tərəfindən təqdim edilmiş və ya Şirkət tərəfindən başqa şəkildə əldə edilmiş digər məlumatlara əsaslanır. Kredit riskinə maksimum məruz qalma, bir qayda olaraq, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərlərində və tanınmamış müqavilə öhdəliyinin məbləğlərində əks olunur. Potensial kredit riskini azaltmaq üçün aktiv və öhdəliklərin mümkün xalisləşdirilməsinin təsiri əhəmiyyətli deyil.

Hesabat tarixinə maliyyə aktivləri üzrə kredit riskinə maksimum məruz qalma aşağıdakı kimidir:

	Notes	2024 AZN '000'	2023 AZN '000'
Maliyyə aktivləri			
Köhnəlmə dəyəri ilə ölçülən maliyyə aktivləri			
Nəgd pul və nəgd pul ekvivalenti	5	855	1,162
Maliyyə lizinə qoyulan xalis investisiya	6	12,403	10,616
Müştərilərə verilən kreditlər	7	9,011	4,342
Digər maliyyə aktivləri	12	624	219
Cəmi:		22,893	16,339

(f) Likvidlik riski

Likvidlik riski Şirkətin pul vəsaitlərinin və ya digər maliyyə aktivlərinin təqdim edilməsi yolu ilə ödənilən maliyyə öhdəlikləri ilə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirməkdə çətinlik çəkməsi riskidir. Likvidlik riski aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri uyğun gəlmədikdə mövcuddur. Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/yaxud nəzarət edilən uyğunsuzluğu likvidliyin idarə edilməsi üçün əsasdır. Maliyyə institutları üçün heç vaxt tam uyğunlaşma qeyri-adi haldır, çünki əməliyyatlar çox vaxt qeyri-müəyyən müddətə və müxtəlif növlərə malikdir. Bənzərsiz mövqe potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin itki riskini də artırır.

Şirkət bütün pul vəsaitlərinin hərəkəti öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün vaxtı çatdıqda vəsaitlərin hər zaman mövcud olmasını təmin etmək məqsədi ilə likvidliyin idarə edilməsini həyata keçirir. Likvidlik siyasəti Müşahidə Şurası tərəfindən nəzərdən keçirilir və təsdiq edilir. Şirkət şaxələndirilmiş və sabit maliyyələşdirmə bazasını fəal şəkildə dəstəkləməyə çalışır. Likvidliyin idarə edilməsi siyasəti tələb edir: pul vəsaitlərinin hərəkətinin proqnozlaşdırılması və bununla bağlı zəruri likvid aktivlərin səviyyəsinin nəzərə alınması;

- müxtəlif maliyyə mənbələrinin saxlanması
- borcların konsentrasiyasını və profilini idarə etmək
- borcun maliyyələşdirilməsi planlarının saxlanması

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

23. Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəetmə və daxili nəzarət (davamı)

(f) Likvidlik riski (davamı)

- pul vəsaitlərinin hərəkətində hər hansı bir fasilədən qorunmaq üçün asanlıqla ləğv edilə bilən
- yüksək qiymətli aktivlər portfelinin saxlanması
- likvidliyin saxlanması və fəvqəladə hallar planlarının maliyyələşdirilməsi
- likvidlik əmsallarının normativ tələblərə uyğun monitorinqi

Maliyyə Departamenti, maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin likvidlik vəziyyəti və gələcək proqnozlaşdırılan iş nəticəsində yaranan digər proqnozlaşdırılan pul vəsaitlərinin təfərrüatları ilə əlaqədar qurumlardan məlumat alır. Bundan sonra Maliyyə Departamenti, bütövlükdə Şirkət daxilində kifayət qədər likvidliyin qorunmasını təmin etmək üçün qısamüddətli likvid aktivlərin müvafiq portfelini təmin etməyi təmin edir.

Gündəlik likvidlik mövqeyi izlənilir və həm normal, həm də daha ağır bazar şərtlərini əhatə edən müxtəlif ssenarilər altında nizamlı likvidlik stress testi Maliyyə İdarəsi tərəfindən aparılır. Normal bazar şəraitində likvidlik mövqeyini əhatə edən likvidlik haqqında hesabatlar həftəlik əsas rəhbərliyə təqdim olunur. Likvidliyin idarə edilməsi ilə bağlı qərarlar Maliyyə Departamenti tərəfindən qəbul edilir və yerinə yetirilir.

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

23. Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəetmə və daxili nəzarət (davamı)

(f) Likvidlik riski (davamı)

	1 ay ərzində	1-3 ay ərzində	3-12 ay ərzində	12 ay-5 il ərzində	Cəmi
	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'
31 dekabr 2024-ci il					
Maliyyə aktivləri:					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalenti (qeyd 5)	855	-	-	-	855
Maliyyə lizinqinə qoyulan xalis investisiya (qeyd 6)	2,577	2,353	3,798	3,675	12,403
Müştərilərə verilən kreditlər (qeyd 7)	1,871	1,728	2,589	2,823	9,011
Digər maliyyə aktivləri (qeyd 12)	524	100	-	-	624
	5,827	4,181	6,387	6,498	22,893
Maliyyə öhdəlikləri:					
Alınmış kredit (qeyd 13)	523	478	953	1,642	3,596
Əlaqədar tərəfdən kreditlər (qeyd 13.1)	-	-	-	-	-
İcarə öhdəliyi (qeyd 14)	23	24	50	53	150
Digər maliyyə öhdəlikləri (qeyd 15)	312	-	-	-	312
	858	502	1,003	1,695	4,058
Balansda likvidlik boşluğu	4,969	3,679	5,384	4,803	18,835
Məcmu xalis mövqe	4,969	8,648	14,032	18,835	

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

23. Risklərin idarə edilməsi, korporativ idarəetmə və daxili nəzarət (davamı)

(f) Likvidlik riski (davamı)

	1 ay ərzində	1-3 ay ərzində	3-12 ay ərzində	12 ay-5 il ərzində	Cəmi
31 dekabr 2023-ci il	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'	AZN '000'
Maliyyə aktivləri:					
Pul vəsaitləri və pul vəsaitləri ekvivalenti (qeyd 5)	1,162	-	-	-	1,162
Maliyyə lizinə qoyulan xalis investisiya (qeyd 6)	2,260	2,124	3,227	3,005	10,616
Müştərilərə verilən kreditlər (qeyd 7)	1,051	941	1,301	1,049	4,342
Digər maliyyə aktivləri (qeyd 12)	122	97	-	-	219
	4,595	3,162	4,528	4,054	16,339
Maliyyə öhdəlikləri:					
Alınmış kredit (qeyd 13)	251	-	251	-	502
Əlaqədar tərəfdən kreditlər (qeyd 13.1)	879	-	-	-	879
İcarə öhdəliyi (qeyd 14)	5	5	10	51	71
Digər maliyyə öhdəlikləri (qeyd 15)	249	-	-	-	249
	1,384	5	261	51	1,701
Balansda likvidlik boşluğu	3,211	3,157	4,267	4,003	14,638
Məcmu xalis mövqe	3,211	6,368	10,635	14,638	

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)

31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

---

24 Ədalətli dəyər və ədalətli dəyər iyerarxiyası

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ədalətli dəyərlə ölçülən aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyər hiyerarxiyasının üç səviyyəsinə bölünür. Bu qruplaşdırma ədalətli dəyər ölçülməsində istifadə edilən əhəmiyyətli girişlərin aşağı səviyyəsinə əsasən müəyyən edilir:

- **Səviyyə 1:** eyni aktiv və öhdəliklər üçün aktiv bazarlarda kotirovka qiymətləri (düzəldilməmiş)
- **Səviyyə 2:** aktiv və ya öhdəliyə görə birbaşa (yəni qiymətlər) və ya dolaylı yolla (yəni qiymətlərdən əldə edilən)
- **Səviyyə 3:** müşahidə oluna bilən bazar məlumatlarına (müşahidə edilə bilməyən daxilolmalar) əsaslanan aktiv və ya öhdəlik üzrə daxilolmalar.

Şirkətin bütün maliyyə aktivləri və öhdəlikləri amortizasiya olunmuş dəyərlə əks etdirilir və qeyri-maliyyə aktiv və öhdəliklərindən heç biri ədalətli dəyərlə qiymətləndirilmir. Buna görə ədalətli dəyərin üç səviyyəli kateqoriyasını tələb edən ədalətli dəyər iyerarxiyasının açıqlanması maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə açıqlama təsirinə malik olmadığı üçün açıqlanmır.

25 Kapitalın idarə olunması siyasəti və prosedurları

Şirkətin kapitalının idarə edilməsi məqsədləri aşağıdakılardır:

- Şirkətin davamlı olaraq davam etmə qabiliyyətini təmin etmək; və
- səhmdarlar üçün kifayət qədər geri qaytarma təmin etmək
- Azərbaycan Mərkəzi Bankının (ARMB) tələblərinə əməl etmək
- risklərin səviyyəsinə uyğun olaraq məhsul / xidmətlərin qiymətini qiymətləndirməklə.

Şirkət, kapitalın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın qarşısında təqdim etdiyi kimi, pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərini əks etdirən balans dəyərində əsasən nəzarət edir. Şirkət ümumi maliyyə strukturuna mütənasib olaraq kapital məbləğini müəyyən edir. Şirkət kapital strukturunu idarə edir və onu iqtisadi şəraitdə dəyişikliklər və əsaslı aktivlərin risk xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla tənzimləyir. Kapital strukturunu saxlamaq və ya tənzimləmək üçün, Şirkət səhmdarlar üçün ödənilən dividendlərin məbləğini tənzim edə və kapitalı səhmdarlara qaytara bilər. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı Şirkət üçün kapital tələblərini müəyyən edir və ona nəzarət edir. Şirkət qanunvericiliklə müəyyən edilmiş kapitalı kredit təşkilatları üçün kapital kimi müəyyən edir. ARMB-nin müəyyən etdiyi cari kapital tələblərinə əsasən, bank olmayan kredit təşkilatları minimum 300,000 AZN (2023:300,000 AZN) nizamnamə kapitalına malik olmalıdırlar.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı 15 noyabr 2024-cü il tarixində BOKT-lar üçün "Bank olmayan kredit təşkilatlarının fəaliyyətinin prudensial tənzimlənməsi Qaydası"ni qəbul edib və bu əsasnamə dərc edildiyi tarixdən 3 ay sonra qüvvəyə minir. Yeni qaydalara əsasən, kommersiya BOKT-nun minimum nizamnamə kapitalı indi 1,000,000 manat olmalıdır. Şirkət artıq yuxarıda göstərilən qaydalara əməl edir və minimum tələbdən artıq nizamnamə kapitalına malikdir.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən bank olmayan kredit təşkilatı qarşısında məcmu tənzimləyici kapitalın risklə ölçülmüş aktivlərə nisbətinin (nizamnamə kapitalı əmsalı) saxlanılması ilə bağlı müəyyən edilmiş tələb yoxdur. Hesabat dövrləri üçün kapital aşağıdakı kimi yekunlaşdırılır:

Monetri Bank Olmayan Kredit Təşkilatı MMC
Maliyyə hesabatları

Maliyyə hesabatlarına qeydlər (davamı)
31 Dekabr 2024-cü il tarixində başa çatan il üzrə

25 Kapitalın idarə olunması siyasəti və prosedurları (davamı)

	2024	2023
	AZN '000'	AZN '000'
Cəmi kapital	19,152	15,278
Pul vəsaitləri və onların ekvivalenti (qeyd 5)	(855)	(1,162)
Kapital	18,297	14,116
Cəmi kapital	19,152	15,278
Borc vəsaitləri (qeyd 13)	3,596	502
Əlaqədar tərəfdən borc (qeyd 13.1)	-	879
İcarə öhdəliyi (qeyd 14)	150	71
Ümumi maliyyələşdirmə	22,898	16,730
Kapitalın ümumi maliyyə nisbəti	80%	84%

26 Hesab tarixindən sonra hadisələr

Hesabat tarixi ilə bu maliyyə hesabatlarının təsdiq edildiyi tarix arasında heç bir düzəliş edilməmiş və ya əhəmiyyətli düzəliş olunmayan hadisələr baş verməmişdir.